

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum

2018-02-15

Ärendebeteckning

511-4982-2015

1(6)

Enligt sändlista

Utökning av Stöttingfjällets naturreservat, del Grundsjön, i Vilhelmina kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken att naturreservatet Stöttingfjället, inrättat av Länsstyrelsen, dnr 511-6917-2011, ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av bifogad karta, bilaga 1.

För den tillkommande delen ska beslutet om att bilda naturreservatet Stöttingfjället gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4 §, 5 § första och andra styckena, 6 § och 30 § miljöbalken.

Länsstyrelsen beslutar vidare att den tillkommande delen ska ingå i gällande skötselplan fastställd 2015-12-14 med kompletteringar enligt bilaga 3.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Administrativa uppgifter för utökad del Grundsjön

Namn	Stöttingfjällets naturreservat
Utökning	Grundsjön
Dossiernummer	2402060
NVR-id	2001623
Kommun	Vilhelmina
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Grundsjön ligger 11 km söder om Risträsk,
Ekokartan	Ekokarta 22H 4f-g
Mittkoordinat	618923, 7172755 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Fastigheter	Baksjöberg 1:4
Markägarkategori	Staten genom Naturvårdsverket
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	196 hektar
Landareal	104 hektar
Areal produktiv skog	ca 25 hektar

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatets utökade del gäller enligt beslut för Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011).

Skälen för beslutet

Skälen för naturreservatets utökade del gäller enligt beslut för Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011).

Reservatsföreskrifter

Reservatsföreskrifterna gäller enligt beslut för Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011).

Ärendets beredning

Stöttingfjällets höga naturvärden uppmärksammades första gången av professor Rutger Sernander från Uppsala som besökte området 1914. Nationalpark för Alsberget utreddes av Naturvårdsverket 1987–88 då en nationalparksplan för Sverige upprättades. Ett objekt kallat Stöttingfjället, AC17 som är en stor del av reservatets myrar är utpekad i Myrskyddsplan för Sverige, 1994. År 1993 bildades sedan Alsbergets naturreservat och ett år senare 1994 Arasjö naturreservat. År 2015 bildas Stöttingfjällets naturreservat i sin helhet.

Den utökade delen Grundsjön ligger intill Stöttingfjällets naturreservat. Fastighetens höga naturvärden var känt sedan tidigare inventeringar i området. År 2015 kontaktade fastighetsägaren Länsstyrelsen för en förfrågan om fastigheten kunde ingå i det befintliga naturreservatet. Fastighetsaffären genomfördes år 2016 och arbetet med en geografisk utökning av Stöttingfjället påbörjades.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter.

- Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig i ärendet.
- Energimyndigheten avstyrker Länsstyrelsens beslut till utökning av naturreservatet Stöttingfjället, del Grundsjön i syfte att skydda riksintresse vindbruk.

Länsstyrelsen bedömer att Grundsjöns geografiska läge och naturtypernas sammansättning försvårar en vindkraftsetablering i området. Stöttingfjället, utökning Grundsjön, består av sjön Grundsjön samt omgivande våtmark och ca 25 ha grannaturskog. Länsstyrelsens vidare bedömning finns att läsa på sidan 4.

Övriga remissinstanser har avstått från att yttra sig.

Beskrivning av reservatet, utökad del Grundsjön

Stöttingfjällets naturreservat, utökning Grundsjön, ligger ca 11 km söder om Risträsk. Området utgörs främst av sjön Grundsjön samt av omkringliggande våtmarker samt grandominerade barrblandskogar. Grannaturskogen har mycket höga naturvärden knutna till det naturskogsartade skogstillståndet, med god förekomst av strukturer som gamla träd, stående och liggande död ved. Våtmarkerna runt Grundsjön har i länets våtmarksinventering höga till vissa naturvärden. Reservatet hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar.

Länsstyrelsens motivering

Motiv för skyddet är att bevara områdets helhetsvärden och att motverka exploatering. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats under förutsättning att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets värden ska bestå behöver det därför undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att naturvärdena påtagligt skulle skadas.

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. Genom beslutet säkerställs områdets höga naturvärden.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Bevarandet av området ligger i linje med antagna nationella och regionala strategier för skydd av skog.

Grundsjön ligger i en skogsbiologisk värdetrakt och därmed är förutsättningarna goda att långsiktigt bevara och utveckla de utpekade värdena. Tack vare placeringen i en värdetrakt bidrar skyddet även till bättre grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

Förenlighet med miljömål, EU-direktiv och planer

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet. Naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald. Bildandet av Stöttingfjällets naturreservat, utökning Grundsjön stärker möjligheterna att nå miljömålet *Levande skogar* genom att ytterligare ca 25 hektar produktiv skogsmark ges ett långsiktigt skydd, även miljömålet *Myllrande våtmarker* stärks då ytterligare 72 ha våtmark ingår i reservatet. Reservatet bidrar dessutom till att stärka möjligheterna att nå miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* genom att förekommande typiska arter ges ett långsiktigt skydd. Reservatet bidrar även till att stärka möjligheterna att nå det nationella friluftsmålet *Tillgänglig natur för friluftsliv* genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk inte går att förena med ett bevarande av områdets höga naturvärden. Länsstyrelsen bedömer också att andra arbetsföretag eller anläggningar inte är förenliga med ett bevarande av områdets helhetsvärden Stöttingfjällets naturreservat, utökning Grundsjön, i form av ett stort sammanhängande naturskogsområde.

Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som är sammansatta med flera olika värdefulla naturmiljöer. Naturreservat är även lämpligast för områden med ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska kunna bibehållas och utvecklas. Länsstyrelsen har bedömt att Stöttingfjällets naturreservat, därför, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör utökas med delen Grundsjön enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Stöttingfjällets naturreservat, del Grundsjön, omfattas av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt av riksintresse för energiproduktion, vindbruk enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Vid en avvägning mellan områdets höga naturvärden, riksintresset för naturvård samt riksintresset för vindbruk har Länsstyrelsen funnit att naturvårdsintresset ska ges företräde. Bevarandet av områdets höga naturvärden utgör, enligt Länsstyrelsens mening, den ur allmän synpunkt lämpligaste hushållningen av mark- och vattenresurserna i just detta område enligt 3 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ miljöbalken. Det är i linje med den bedömning som Länsstyrelsen tidigare redovisat i sin strategi för vindbruk och känsliga naturmiljöer. Bedömningen bygger på att Stöttingfjället utökning Grundsjön ligger inom en värde-trakt och därmed ett strategiskt mycket betydelsefullt område för bevarande av biologisk mångfald, grön infrastruktur, värdefulla naturmiljöer och naturupplevelser. Grundsjön ligger dessutom inte inom något projekteringsområde för vindkraft. Länsstyrelsen bedömer att utifrån nuvarande gränsdragning av projekteringsområden har hänsyn tagits till reservatområdets höga naturvärden. Vilhelmina kommun anger i *Vindkraftplan för södra Lappland – tillägg till översiktsplan* att vindkraftverk bör undvikas inom och i anslutning till områden av särskilt intresse för friluftsliv, natur- och kulturvård. Naturvårdsverket är efter fastighetsaffären ägare till den utökade delen av Stöttingfjällets naturreservat och syftet med denna uppgörelse är att möjliggöra reservatsbildning. Länsstyrelsen bedömer utifrån denna motivering att ovan nämnda riksintressen är förenliga med ett skydd av området.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Föreskrifterna enligt beslut för Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011), enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området.

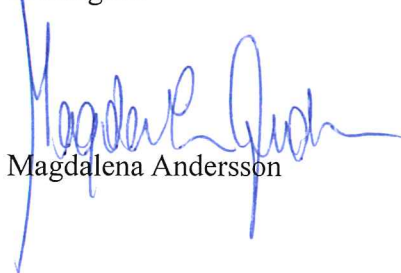
Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Före anordnandet av fasta renskötselplaner ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö-och energidepartementet, se bilaga 3.

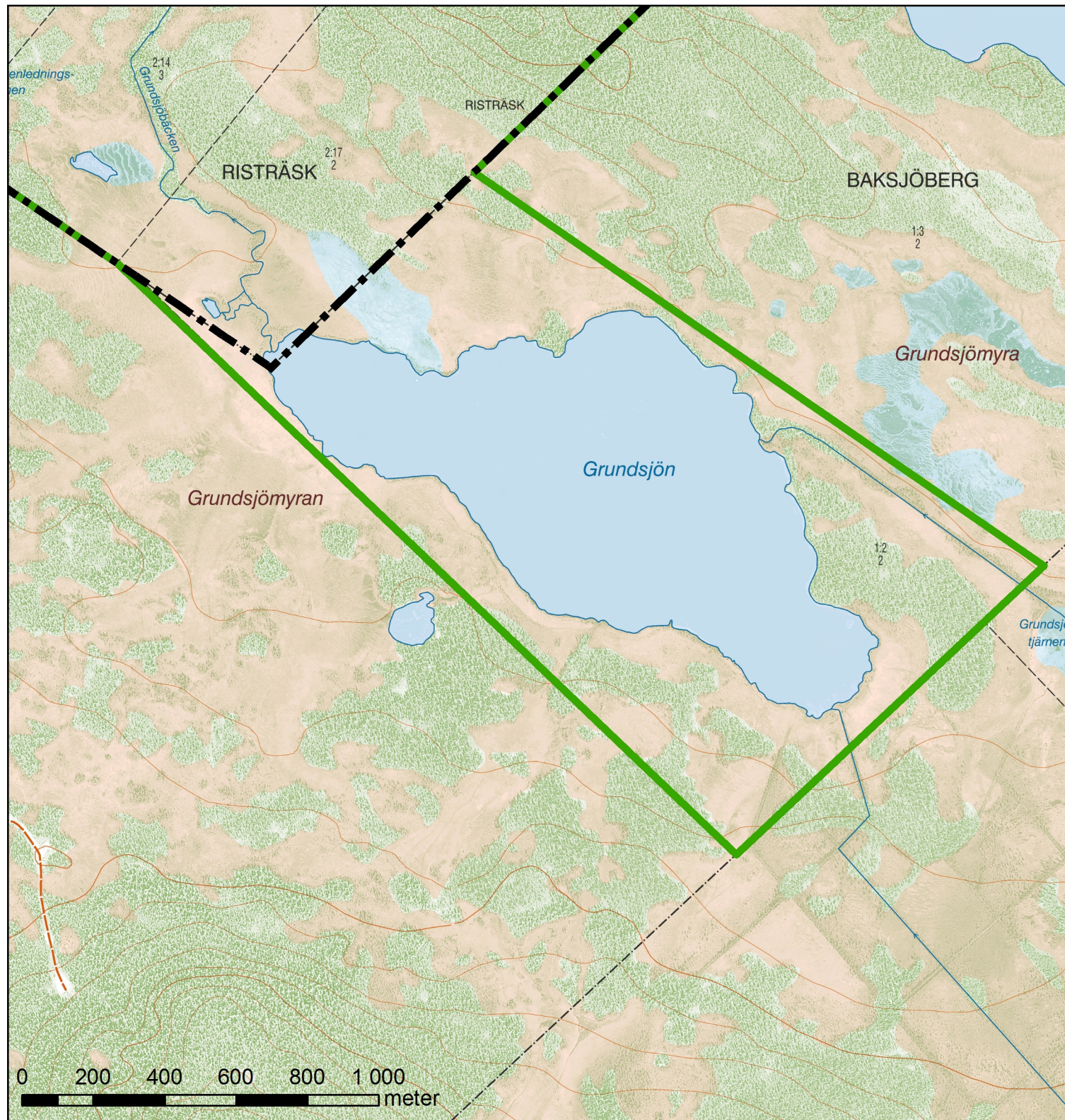
Magdalena Andersson

Åsa Stenman

Bilagor

1. Beslutskarta för Stöttingfjället, utökning Grundsjön
2. Kompletterande skötselplan över skötselområde Grundsjön
3. Hur man överklagar
4. Beslut för Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011)

Naturreservat Stöttingfjället utökning Grundsjön

Vilhelmina kommun,
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 511-4982-2015

Reservatsgräns

Tidigare reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till beslut om utökning
av Stöttingfjällets naturreservat,
del Grundsjön i Vilhelmina
kommun.

Skötselplan

Datum

2018-02-15

Ärendebeteckning

511-4982-2015

1(6)

SKÖTSELPLAN FÖR STÖTTINGFJÄLLET'S NATURRESERVAT, UTÖKNING GRUNDSJÖN I VILHELMINA KOMMUN

Foto: Per Nihlén, Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Storgatan 71B

901 86 Umeå

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med naturreservatets utökade del gäller enligt beslut för Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011).

2. Beskrivning av naturreservatet

2:1 Administrativa uppgifter för utökad del Grundsjön

Namn	Stöttingfjällets naturreservat
Utökning	Grundsjön
Dossiernummer	2402060
NVR-id	2001623
Kommun	Vilhelmina
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Grundsjön ligger 11 km söder om Risträsk,
Ekokartan	Ekokarta 22H 4f-g
Mittkoordinat	618923, 7172755 (SWEREF99 TM)
Natureografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Fastigheter	Baksjöberg 1:4
Markägarkategori	Staten genom Naturvårdsverket
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	196 hektar
Landareal	104 hektar
Areal produktiv skog	ca 25 hektar

2.2 Naturtypsindelning

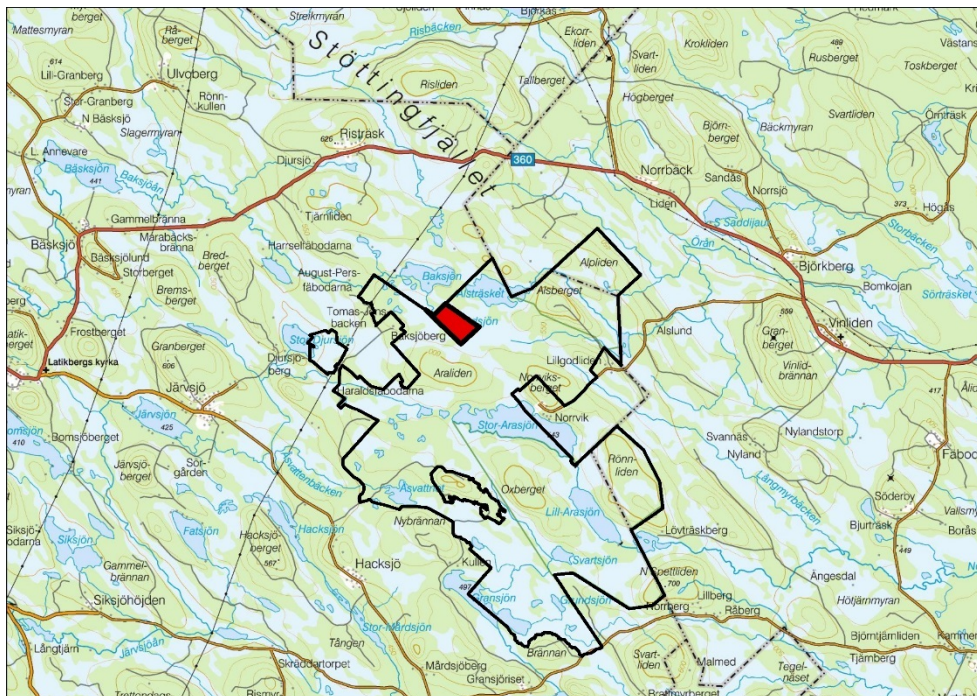
Naturtyp enligt NNK ¹	Natura2000-kod	Areal (ha)
Sjö	3100	92
Öppna mossar och kärr	7140	72
Västlig taiga	9010	31

¹ Natura-naturtypskartans naturtyper, kartering enligt Naturvårdsverket.

2.3 Beskrivning av reservatet, utökad del Grundsjön

Grundsjön utgör en del av Stöttingfjällets naturreservat och ligger ca 11 km söder om Risträsk. Höjden över havet är mellan 560–565 meter. Området utgörs främst av sjön Grundsjön samt av öppna mossar och kärr. Skogen består av grandominerad naturskog med inslag av lövträd.

Berggrunden inom reservatet består av ställvis gnejsiga bergarter i form av granit. Jordarterna domineras helt av torv och morän. Grundsjön ligger över högsta kusten linjen.

Stöttingfjällets naturreservat är markerat med svart linje på kartan och utökningen Grundsjön är rödmarkerad.

Skogsmark

I utökningen finns det områden med grannaturskog som ligger inbäddade i våtmarkskomplexet. Skogen är nästan helt grandominerad med ett varierande inslag av björk. Till övervägande del är det fråga om grannaturskog som ofta är gruppställd och luckig. Det är genomgående gott om gamla träd, uppemot 200 år och däröver, samt torrträd medan frekvensen av lågor varierar från sparsamt till rikligt. Skogarna är hänglavrika med främst man- och garnlav. Det är påtagligt att höjdläget och det kärva klimatet påverkar skogen. Terrängen runt Grundsjön är relativt flack.

Våtmarker, sjöar och vattendrag

Centralt i området ligger Grundsjön med sitt utlopp i nordväst. Runt Grundsjön breder våtmarksområden ut sig i alla väderstreck, dessa utgör en del av de större våtmarksområdena Norrmyran och Grundsjömyran. Myrarna har i länets våtmarksinventering mycket höga till vissa naturvärden. I sydväst ligger Grundsjömyran som har högsta värdeklass (klass 1). Vegetationen är genomgående fattig och de topogena kärren domineras av mjukmattor med tuvull och klubbvitmossa. De dominerande starrväxterna är flask- och norrlandsstarr. I sydost ligger Norrmyran som

utgörs av blandmyr av mosaiktyp, strängblandmyr samt topogena kärr.
Norrmyran är påverkad av dikning.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Den utökade delen av reservatet är indelat i 3 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området (bilaga 1). För varje skötselområde redovisas bevarandemål och skötselåtgärder. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när bevarandemålen är uppnådda.

För samtliga skötselområden gäller att främmande arter ska kunna tas bort vid behov.

3.1 Skötselområde 1, grandominerad barrskog med fri utveckling

Skötselområdet består huvudsakligen av grandominerad barnnaturskog med viss lövinblandning.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av naturskogsstrukturer såsom döda och döende träd, skiktning samt spridning i ålder och diameter. Naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, skogsbrand, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen ska tillåtas fortgå ostört. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer göra att skogsområdet under perioder kan komma att få en förändrad karaktär. Skötselområdet innehåller bitvis rikliga mängder död ved som erbjuder typiska vedlevande arter gynnsamma livsbetingelser.

Skötselåtgärder

Fri utveckling genom intern dynamik.

3.2 Skötselområde 2, våtmarker med möjlighet till hydrologisk restaurering

Skötselområdet omfattar alla öppna och skogsklädda våtmarker i området. Våtmarkerna inom utökningen ingår i större myrkomplex som har mycket höga till vissa naturvärden. Inom skötselområdet finns det diken grävda, främst i sydöstra delen.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av naturliga hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar. Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året. Det ska finnas typiska arter av kärlväxter och mossor. Främmande arter som utgör ett hot mot den

naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. På lång sikt är det önskvärt att det inte finns några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan.

Skötselåtgärder

Återställning av hydrologin genom igenläggning/-sättning av diken och eventuellt avverkning av träd som kommit upp i spåren av dikningen på dikesvallar och torrlagda myrtytor. Åtgärden kommer att utföras beroende på hur Länsstyrelsen beslutar om restaurering av de närliggande dikespåverkade våtmarkerna som ligger i Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011). En restaurering av området är en stor och dyr åtgärd som inte har högsta prioritet, men om resurser finns är åtgärden viktig att genomföra, till dess får myrarna utvecklas fritt.

3.3 Skötselområde 3, sjöar och vattendrag med fri utveckling

Skötselområdet utgörs av Grundsjön samt av ett antal mindre bäckar som rinner in mot sjön. Sjön har en indirekt hydrologisk påverkan pga. de dikade närliggande våtmarkerna.

Bevarandemål

Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör denna naturtyp till. Vattendragen och sjön ska ha en i huvudsak intakt, naturlig hydrologi och hydrokemi, med försumbar påverkan från övergödande, försurande och grumlande ämnen. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

4. Mål och åtgärder för friluftslivet

Besöksfrekvensen till Stöttingfjällets naturreservat, utökning Grundsjön bedöms bli begränsad. Det finns inga angränsande skogsbilvägar utan området nås till fots över större våtmarkskomplex samt grannaturskog. Skogen består främst av hänglavsrik grannaturskog.

4.1 Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Mål och åtgärder med friluftslivet för naturreservatets utökade del, Grundsjön gäller enligt beslut för Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011).

5. Övriga anläggningar

I naturreservatets utökade del, Grundsjön finns inga kända anläggningar.

6. Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Gränsmarkering	Se beslutscharta	1
Hydrologisk restaurering av dikade våtmarker	Skötselområde 2	3

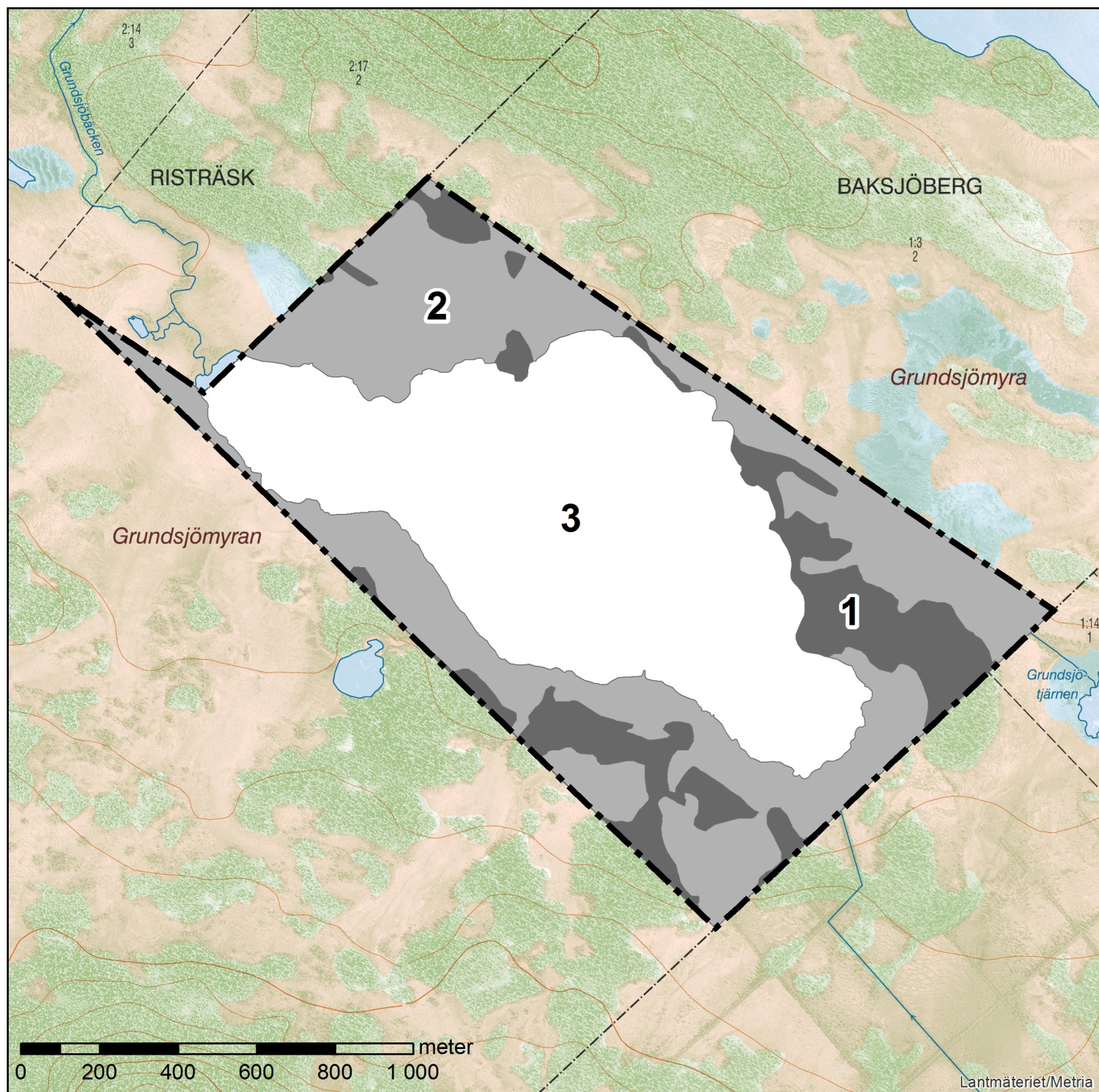
¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärder begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Uppföljning och tillsyn för naturreservatets utökade del, Grundsjön gäller enligt beslut för Stöttingfjällets naturreservat (dnr 511-6917-2011).

Bilagor

1. Charta över skötselområden

Bilaga 1 till skötselplan för Stöttingfjällets naturreservat,
utökning Grundsjön i Vilhelmina kommun, dnr: 511-4982-2015.

Skötselområden:

1 Barrnatskog

2 Våtmark

3 Sjö

Länsstyrelsen
Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3

Hur man överklagar till Regeringen

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Regeringen, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen (exempelvis 511-4982-2015),
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt så bör du bifoga dem.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

Länsstyrelsen måste ha fått brevet senast **den 9 mars 2018**, annars kan överklagandet inte tas upp.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

2015-12-14

Diarienummer

511-6917-2011

1(11)

Enligt sändlista

Bildande av Stöttingfjällets naturreservat i Vilhelmina och Lycksele kommuner

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

I och med att detta beslut vinner laga kraft upphävs, med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken, de gamla besluten om Alsbergets naturreservat från 1993-06-21, diarienummer: 231-10499/96 samt Arasjö naturreservat från 1994-06-20, diarienummer: 231-6693/93.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Administrativa uppgifter

Namn	Stöttingfjället
Nummer	2402060 (Alsberget)
NVR-id:	2001623 (Alsberget)
Natura 2000, områdeskod:	SE0810051, SE0810360, SE0810433, SE0810434, SE0810503.
Kommun	Vilhelmina och Lycksele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Stöttingfjället ligger 35 km O Vilhelmina, ekokarta 22H 1-5gh, 3-5f, 4e mittkoordinat: 620500, 7167000 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregionen med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Värdetrakt (enligt Skogsskyddsstrategin, 2005)	Nr:10 Stöttingfjället
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten och enskilda

Fastigheter	Hörnan 1:5, Norrvik 1:10, 1:12, 1:13, 1:14, 1:32, Baksjöberg 1:3, Järvsjö 2:46, 3:2(intrång), Hacksjö 1:23(intrång), 1:24(intrång), 1:31(intrång), 1:33(intrång), 1:48(intrång), S:12, S:20 Vilhelmina kommun, Rönnliden 1:1 och Alpliden 1:1 Lycksele kommun.
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	16 463 hektar
Skyddad areal produktiv skog	8 069 ha (enligt KNAS, varav 3 900 ha inom de befintliga reservaten Alsberget och Arasjö)

Syfte med reservatet

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Reservatets helhetsvärden i form av ett stort, sammanhängande naturlandskap av vildmarkskaraktär, ett ekosystem med skogar, myrar, sjöar, bäckar och tjärnar med därtill hörande strukturer och processer ska vårdas och bevaras i orört tillstånd. De boreala, ur- och naturskogsartade, grandominerade skogarna som delvis är brandpåverkade och delvis har ett stort inslag av björk ska vårdas och bevaras. Likaså ska de mycket värdefulla, stora, sammanhängande och naturliga våtmarkerna vårdas och bevaras. I området förekommande Natura 2000-naturtyper ska bidra till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Återställa naturmiljöer

Livsmiljöer i form av dikespåverkade myrar ska kunna återställas, främmande trädslag ska tas bort och marken tillåtas koloniseras på naturlig väg och därefter bevaras i ett gynnsamt tillstånd.

Bevara biologisk mångfald

I naturreservatet förekommande Natura 2000-arter samt övriga livsmiljöer med sina naturligt förekommande växter och djur ska bevaras i ett gynnsamt tillstånd. Genom bevarandet säkerställs livsmiljöer för de organismer som är beroende av dessa ekosystem.

Behov av områden för friluftslivet

Syftet är också att friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet. Besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

Förvaltningsinriktning

Naturvårdsförvaltningens huvudsakliga inriktning ska vara fri utveckling där naturliga processer, såsom stormfällning, extrema klimatförhållanden, översvämning, skogsbrand samt svampars och insekters nedbrytning av ved med mera tillåts fortgå ostört. Därutöver ska det finnas möjlighet till naturvårdsbränning för att upprätthålla ett brandpåverkat ekosystem med därtill hörande successioner. Slätter kan tillåtas på tidigare slåtrade myrar och

äldre bosättningar får hållas öppna. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Området hyser mycket höga natur- och helhetsvärden i form av ett stort sammanhängande, naturlandskap med stark vildmarksprägel och hög grad av orördhet. Det är ett av de största skyddade landområdena i hela landet, nedanför fjällkedjan. Ett ekosystem med skogar, myrar, sjöar, bäckar och tjärnar med därtill hörande strukturer såsom luckiga, skiktade, hänglavsrika, grandominerade skogar som delvis är brandpåverkade med gott om gamla träd och död ved. Det ingår även stora och mycket värdefulla våtmarker med i stora delar intakt naturlig hydrologi utpekade i myrskyddsplan för Sverige. Det är noterat ett stort antal sällsynta och rödlistade arter av framförallt vedsvampar, lavar och fåglar i området. Dessa höga naturvärden som dokumenterats i reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att de ska kunna bevaras och utvecklas.

Följande arter och naturtyper är utpekade enligt Natura 2000 och utgör prioriterade bevarandevärden:

Naturtyper: myrsjöar (3160), mindre vattendrag (3260), alpina hedar (4060), svämängar (6450), öppna mossar och kärr (7140), aapamyrar (7310), tajga (9010), skogbevuxen myr (91D0 eller 9740).

Arter: blå kärrhök, brushane, dvärgmås, fiskgjuse, grönbena, jorduggla, järpe, ljungpipare, orre, pärluggla, silvertärna, sparvuggla, spillkråka, storlom, sångsvan, tjäder, trana, tretåig hackspett, törnskata, bredkantad dykare, käppkrokmossa, lappranunkel, myrbräcka.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, upparbeta vindfällan, ta frö, eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd, undantag medges för normalt underhåll av befintliga skogsbilvägar och luftledningar,
2. uppföra byggnad eller annan anläggning, göra om- eller tillbyggnad av befintlig byggnad, ändra nyttjandet av byggnad eller annan anläggning för att tillgodose annat ändamål än vartill den tidigare varit använd,
3. anlägga väg, parkeringsplats, landutfyllnad eller bro,

4. att anlägga led, spång, stängsel eller hägnad,
5. uppföra mast,
6. dra fram mark- eller luftledning, samt rör och ledningar i vattnet eller på botten,
7. gräva, plöja, markbereda, spränga, borra, schakta, bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar markens topografi,
8. avvattna mark och att leda bort yt- och grundvatten genom grävning, dikning, dikesrensning, dämning, sprängning eller rensning,
9. dämna eller reglera vatten,
10. muddra, eller bedriva annan verksamhet som förändrar bottentopografin,
11. anordna upplag, utfylla, tippa eller dumpa,
12. flytta eller ta bort levande eller döda träd, undantag medges för normalt underhåll av befintliga skogsbilvägar, stigar och luftledningar,
13. jaga annat än älg i de delar som framgår av kartan i bilaga 2 till detta beslut,
14. införa för området främmande djur- eller växtart,
15. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar, undantag medges för uttransport av fälld älg eller björn samt för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
16. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller växnäringsmedel,
17. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförlig anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftslivsverksamhet,

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatet enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,

2. uppsättning av informationstavlor,
3. skötselåtgärder såsom naturvårdsbränning, uthägn av klövvilt, sanering av främmande trädslag,
4. myrslåtter, röjning och slåtter av äldre bosättningar enligt karta i bilaga 2,
5. återställning av våtmarkens och skogens hydrologi (igenläggning av diken) enligt karta i bilaga 2 till detta beslut,
6. anläggning och underhåll av stig, led och spång,
7. undersökning och övervakning av områdets växt- och djurarter i uppföljningssyfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar, undantag medges för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
2. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på annat sätt skada berg, eller mark, eller att omlagra eller bortföra sten, grus, sand, torv eller jord,
3. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare lya eller rovfågelbo än 100 m,
4. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller göra annan åverkan på växtligheten,
5. plocka eller insamla växter eller växtdelar, mossor, lavar och svampar med undantag för bär- och matsvampsplockning samt blomlockning för eget behov,
6. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning,

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut,

- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437)
- c) nyttjande och underhåll av de anläggningar som finns på Alsbergets topp-låtå i enlighet med tidigare tecknade avtal och markupplåtelser.

Länsstyrelsens beskrivning, motivering och bedömning

Beskrivning

Stöttingfjällets naturreservat är unikt med hänsyn till arealen och till den mycket låga påverkansgraden. Det är också ett av landets mest extremt granskogsdominerade och myrrika områden. Det finns bara ett större skyddsdan landområde i Sverige nedanför fjällen och den fjällnära skogen. Det är ett representativt utsnitt av det boreala och delvis brandpåverkade landskap med naturskogar och vidsträckta våtmarksområden som tidigare dominerade i regionen. Skogarna utgörs huvudsakligen av hänglavsrika, grandominerade ur- och naturskogar med ett rikt inslag av björk och en allmän förekomst av död ved. Sammantaget ett vildmarksområde med höga helhets- och upplevelsevärden knutna till stora obrutna naturskogsområden och stora hydrologiskt intakta, våtmarker samt tjärnar, bäckar och sjöar.

Motiv för beslutet

Motiv för skyddet är att bevara områdets helhetsvärden och att motverka exploatering. Många av områdets kvalitéer är knutna till den gamla naturskogen och till de opåverkade myrarna, som erbjuder livsmiljöer för sällsynta och hotade arter beroende av naturliga processer och strukturer. Stora sammanhängande områden med naturskog och opåverkade våtmarker blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande områden av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara dess ursprungliga flora och fauna. Inom den naturgeografiska region (33h) där Stöttingfjället är beläget utgör arealen formellt skyddad naturskog cirka 2,5 procent av den totala skogsmarksarealen. Länsstyrelsen bedömer att Stöttingfjället i form av ett stort sammanhängande landskap med skog och myr, är mycket högt prioriterat för skydd enligt både den nationella och regionala strategin för skydd av skog samt enligt den regionala strategin för skydd av våtmarker. Gransjömyran, som upptar ungefär en tredjedel av reservatet, är högt prioriterat för skydd och utpekad i *Myrskyddsplan för Sverige*. Reservatet ligger i en utpekad värdetrakt - en koncentration av områden med höga skogliga naturvärden. Genom beslutet säkerställs de höga naturvärdena och med hänsyn till områdets läge inom värdetrakt är förutsättningarna goda att långsiktigt bevara och utveckla de befintliga värdena. Stöttingfjället utgör också en ryggrad eller brygga som förbinder länets västliga mer opåverkade skogar med de mer fragmenterade skogarna i länets östra del. Det är en oundgänglig strategisk komponent i arbetet med grön infrastruktur.

Natura 2000

Gransjömyran, Arasjö, Alsberget samt Öre- och Lögdeälvens källflöden är utpekade i Natura 2000. De krav som ställs på bevarande av områdets naturvärden utifrån dess status som Natura 2000-område utgör också tungt vägande motiv för ett starkt naturskydd av området.

Planer, riksintressen och miljömål

En betydande del av Stöttingfjällets naturreservat är skyddad sedan tidigare inom naturreservaten Arasjö och Alsberget. I och med detta beslut skyddas ett större sammanhängande område som förutom de gällande reservaten innefattar de intilliggande naturskogar och våtmarker. I Stöttingfjällets naturreservat ingår ett stort i huvudsak opåverkat naturskogsmyrmosaikområde som består av myrar med högsta naturvärde i länets Våtmarksinventering samt de urskogsartade skogar som ligger inom och i anslutning till detta område. Myrkomplexet Stöttingfjället (Gransjömyrarna) är utpekad som ett av länets och landets mest skyddsvärda myrar i Myrskyddsplan för Sverige (framtagen 1994, uppdaterad 2007). Riksdag och regering har beslutat att samtliga områden i Myrskyddsplanen ska ges ett långsiktigt skydd. I och med detta beslut om naturreservat så skyddas detta stora, opåverkade myrkomplex samt ytterligare drygt 4 500 hektar produktiv skogsmark. Det bidrar därför på ett betydande sätt till att stärka möjligheterna att nå miljömålen *levande skogar*, *myllrande våtmarker* samt *ett rikt växt och djurliv*. Ett arbete som syftar till att säkra den biologiska mångfalden i Västerbottens naturlandskap.

Riksintresse naturvård (objekten: Stöttingfjället och Lögdeälven) omfattar i stort sett hela reservatet. Avgörande kriterier för utpekandet är framförallt den låga graden av påverkan samt områdets mycket värdefulla naturmiljöer. Delar av området är även utpekad som riksintresse för energiproduktion utifrån vindförhållandena och ingår som en del i ett större utredningsområde för vindbruk i Vilhelmina kommuns översiktsplan.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk och andra arbetsföretag eller anläggningar inte är förenliga med ett bevarande av områdets natur- och helhetsvärden. Området passar även väl in under MB 3kap. 2§ som säger att *stora mark- och vattenområden som är endast obetydligt påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär*.

Länsstyrelsen har gjort en avvägning mellan de både motstående riksintressena och funnit att naturvårdsintresset ska ges företräde, då detta utgör den ur allmän synpunkt bästa hushållningen av mark- och vattenresurserna i detta område. Det är i linje med den bedömning som länsstyrelsen tidigare redovisat i sin strategi för vindbruk och känsliga naturmiljöer (fastställdes av Länsstyrelsen 2011). Bedömningen bygger på att Stöttingfjället är en särskilt prioriterad värdeakt och därmed ett helt unikt och strategiskt mycket betydelsefullt område för bevarande av biologisk mångfald och vildmarksupplevelser.

De tillkommande delar som skyddas genom detta beslut har till största delen lika höga eller högre naturvärden än de angränsande områdena som är utpekade inom Natura 2000-områdena och befintliga naturreservat.

Det kan även tilläggas att Naturvårdsverket äger marken och har förvärvat den för naturvårdsändamål.

Därför är detta, enligt länsstyrelsens uppfattning, ett område som i enlighet med miljöbalkens 1 kap 1 § bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap 4 §. Länsstyrelsen bedömer också att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen.

Avvägning mellan enskilda och allmänna intressen

Länsstyrelsen bedömer vidare att de positiva effekterna av bevarandet för de värdefulla naturmiljöerna och för de skyddsvärda arterna samt för allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap 25 § har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnads- mässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Ärendets beredning

Stöttingfjällets höga naturvärden uppmärksammades första gången av professor Rutger Sernander från Uppsala som besökte området 1914. I en artikel i Skogsvårdsförbundets tidskrift från 1922, beskriver han skogsbergen på Stöttingfjället, vilka han kallade Arasjöfjällen. Professor Sernander föreslog att delar (Alsberget) av det nu planerade reservatet borde göras till nationalpark. Nationalpark för Alsberget utreddes av Naturvårdsverket 1987-88 då en nationalparksplan för Sverige upprättades. Den spikraka väg som löper upp till bergets topplåta tillsammans med master och tv-länk bedömdes dock som allt för störande inslag i landskapet. Anläggningarna tillkom på 1950- och 60-talet.

När den fysiska riksplaneringen påbörjades 1970 avgränsades delar av Stöttingfjället som riksintresse för naturvården. Större delen av det område som nu skyddas är idag klassat som riksintresse för naturvården. Ett objekt kallat Stöttingfjället, AC17 som är en stor del av reservatets myrar är utpekad i Myrskyddsplan för Sverige, 1994.

Leif Kullman vid Umeå Universitet genomförde 1978-79 en inventering av ett stort antal skogsberg i området. Resultatet presenterades sedan i Länsstyrelsens Västerbottens län meddelandeserie nr 19 – 1980, med titeln Stöttingfjällets naturskogar. Den pekar ut flera av skogsbergen inom reservatet som områden med mycket höga naturvärden. År 1993 bildades sedan Alsbergets naturreservat och ett år senare 1994 Arasjö naturreservat. För bakgrund och handläggning i övrigt av dessa två reservat hänvisas till de djupa arkiven.

Därefter har länsstyrelsen besökt området och inventerat det vid ett flertal tillfällen. Först gjordes en noggrann utredning och avgränsning av myrskyddsplaneobjektet Gransjömyran i syfte att bilda naturreservat. Arbetet med att skydda den delen av det nu planerade stor-reservatet inleddes 2001 genom att Naturvårdsverket tillstyrkte att länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörda markägare. Efter förhandlingar med markägarna har staten förvärvat större delen av marken och i några fall träffat överenskomelser om inträngsersättning.

De höga naturvärden som finns i området mellan Alsberget och Gransjömyran blev kända genom den sk SNUS-inventeringen 2003-04, ett regeringsuppdrag om att inventera och identifiera höga naturvärden på statlig mark samt urskogsartade skogsområden på all mark. Därefter har det aktuella delområdet, totalt ca 4500 hektar inklusive sjöar och myrar, kommit att ingå i det som benämns ESAB-paketet, genom att det var SCA och Holmen som var markägare. ESAB står för Ersättningsmark i Sverige AB och utgörs av ca 100 000 hektar skogsmark som överfördes från Sveaskog till Naturvårdsverket i syfte att användas som bytesmark med skogsbolagen. Affären är nu genomförd och Naturvårdsverket har fått utpekade områden med höga naturvärden från skogsbolagen som i gengäld ersätts med Sveaskogsmark. Ytterligare kännedom om höga naturvärden i området har kommit fram genom SCA:s och Holmens naturvärdesinventeringar, vilket manifesterats genom stora frivilliga avsättningar.

Regeringen föreslog Alsberget till Natura 2000-område enligt Art- och habitatdirektivet 1995 och enligt Fågeldirektivet 1996, Arasjö föreslogs 1998 enligt Art- och Habitatdirektivet och Gransjömyran föreslogs 2004 till både Art- och habitatdirektivet och till Fågeldirektivet. År 2005 godkänner EU-kommissionen samtliga områden som en del av unionens nätverk av skyddade områden. Dessutom ingår Natura 2000-områden i form av käll- och biflöden till Öreälven (SE 0810434) och Lögdeälven (SE0810433).

Länsstyrelsen anser att det finns stöd för att upphäva de tidigare besluten som fattades enligt 7, 8, 9 §§ naturvårdslagen (1964:822). De gamla besluten ersätts av ett nytt beslut som innebär ett likvärdigt och i vissa avseenden ett starkare områdesskydd. Därför kan synnerliga skäl anses föreligga för att upphäva de gamla reservaten. Det nya beslutet med bibehållet eller förstärkt skydd uppnås genom en zonering med delvis olika föreskrifter för de ursprungliga reservaten och de tillkommande delarna, se karta i bilaga 2 till detta beslut. Det nya beslutet innebär en utökning av arealen från 6 365 hektar till 16 463 hektar.

Länsstyrelsen ändrar också syftet med skyddet med hänvisning till att det är uppenbart felaktigt, varför synnerliga skäl kan anses föreligga även i det fallet. I det gamla beslutets syfte förs en diskussion om att Alsberget och Arasjö är brandrefugiala miljöer där man ska släcka om skogsbrand uppstår. Länsstyrelsen menar nu att dessa områden inte är brandrefugiala i bemärkel-

sen att de inte brunnit. Tvärtom har Rutger Sernander, i Skogsvårdsförbundets tidskrift från 1922 visat att det finns spår av äldre skogsbränder som danat skogarna. Likaledes rapporterar Leif Kullman i Stöttingfjällets naturskogar, Länsstyrelsens meddelande 19, 1980 om olika typer av spår av skogsbrand. Samtidigt säger man i de gamla syftena att naturliga processer ska tillåtas löpa fritt, i sammanhanget anges storm och klimat som naturliga processer men inte brand. Länsstyrelsen anser att brand i högsta grad är en naturlig process som i likhet med andra uppräknade processer ska tillåtas löpa fritt. Det ska till och med vara möjligt att i delar naturvårdsbränna om det i framtiden bedöms som viktigt och prioriterat för art- och habitatbevarandet.

Förslaget har varit ute på remiss och även kungjorts i ortstidningar. De flesta remissinstanser har inte haft något att erinra mot förslaget. Vilhelmina Norra sameby lyfter frågor om samråd före skötselåtgärder, renskötselrätten och jakt. Länsstyrelsen anser att de frågorna är tillgodosedda i beslutet. Vilhelmina kommun avstyrker med hänvisning till att det redan finns reservatsbildningar i kommunen. Vilhelmina kommun har i ett tidigt skede bjudits in att delta i processen men valde då att avstå från det. Vattenfall pekar på att vägningen av motstående intressen naturvård mot vindbruk är otillräckligt redovisad och att vindresursen inte nämnts i remissversionen. Länsstyrelsen redovisar därför på ett tydligare sätt sin vägning och bedömning av de motstående intressena under rubriken *Länsstyrelsens beskrivning, motivering och bedömning*. Länsstyrelsen har även fört en dialog med Energimyndigheten som påpekar att vägning av motstående intressen ska redovisas, vilket tillgodosetts i beslutet.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskild betydelse är att flera delar av reservatet är utpekade som Natura 2000-områden enligt EUs Art- och habitatdirektiv (92/43/EEC), s k SCI-område samt enligt direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar, s k SPA-område. Beträffande Natura 2000-området gäller tillståndsplikt enligt 7 kap 28-29 §§ Miljöbalken för åtgärder och verksamheter som direkt eller indirekt på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § Miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

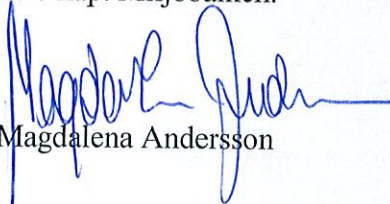
Enligt 29 kap 2 och 2a §§ Miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap Miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ Miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

2015-12-14

Diarienummer

511-6917-2011

Enligt skogsvårdslagens 4 § ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. Miljöbalken.

Magdalena Andersson

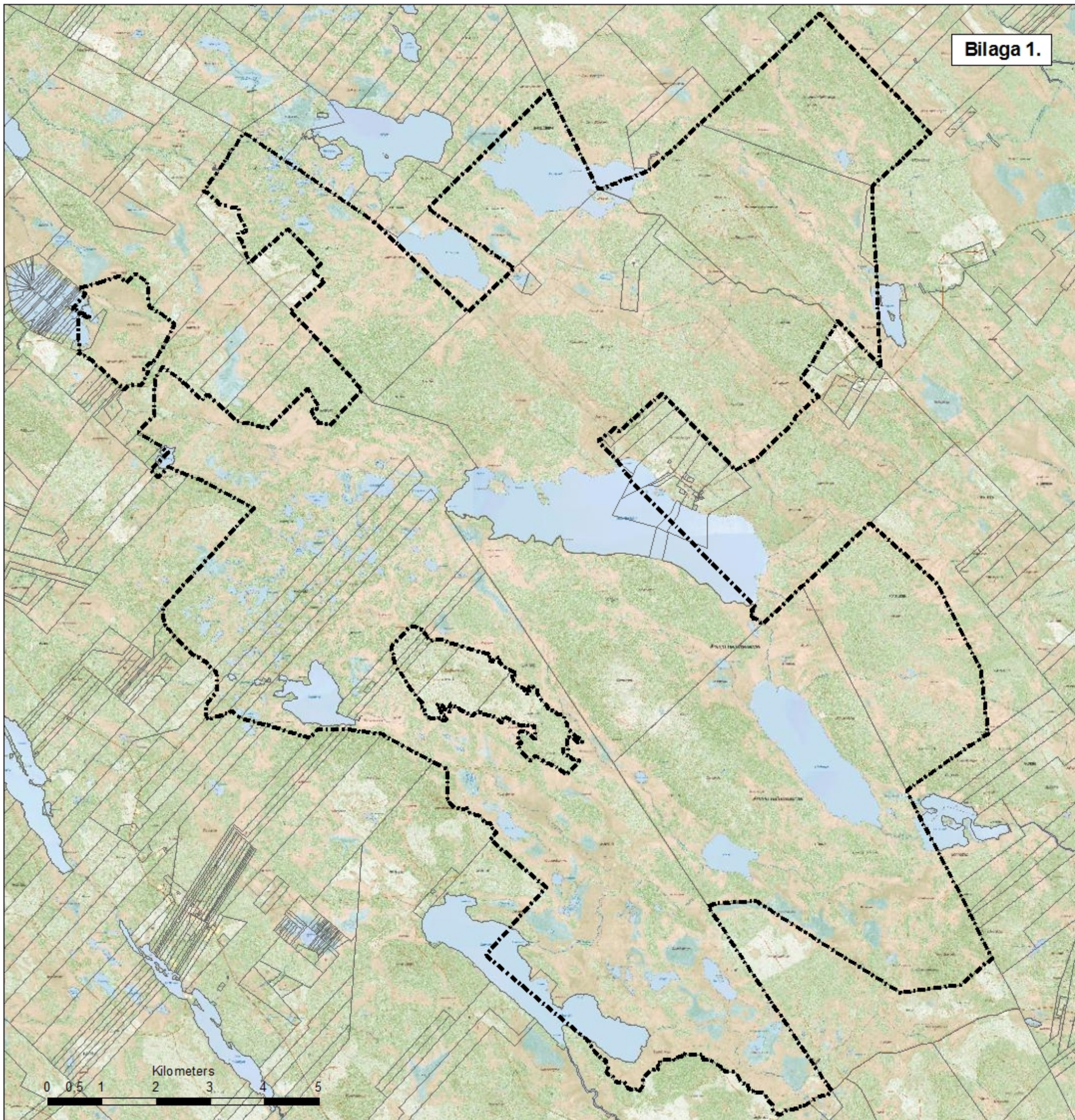
Per Nihlén

Bilagor

1. Beslutscharta
2. Beslutscharta med preciserade föreskrifter
3. Skötselplan med bilagor
4. Hur man överklagar

Sändlista

Alpliden, Sven Erik Nordgren, Björkhagen 31, 921 93 Lycksele
Baksjöberg Jaktlag, Jan Olophsson, Bäckgränd 4, 922 32 Vindeln
Britt-Marie Ullman, Källåsv. 7, 683 33 Hagfors (Järvsjö 3:2)
Gransjö Viltvårdsområde, Bernt Dahlberg, Rönnv. 43, 912 31 Vilhelmina
Holmen skog, c/o Melker Fredriksson, Vilhelminav. 3, 921 35 Lycksele
Jaktträtsinnehavare, Rolf Lindmark, Skogsv. 4, 912 31 Vilhelmina
Järvsjöby jaktlag, Sverker Moritz, Tavelskäret 24, 907 88 Täfteå
Lycksele kommun, Natur och miljö, 921 81 LYCKSELE
Maths Figaro, Järvsjöby 35, 912 93 Vilhelmina (Järvsjö 3:2)
Mikael Vikström, Smedsg. 6B lgh 1102, 811 30 Sandviken (Hacksjö 1:33)
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Staffan Landström,
Gruvbergsvägen 19, 937 33 BYGDSILUM
Naturvårdsverket, Stefan Henriksson, 106 48 STOCKHOLM
Norrviks byamän, Lennart Magnusson, Arvid Franklins v 20, 921 35 Lycksele
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
Robert Fahlstedt, Näckrosv. 15 lgh 1202, 903 52 Umeå Hacksjö 1:23)
Roger Nilsson, Hacksjö 26, 921 93 Vilhelmina (Hacksjö 1:24, 1:31)
SCA Skog AB, Ulf Hallin, Västerbottens sf, Box 4005, 904 02 Umeå
SGU, Box 670, 751 28 UPPSALA
Skogsstyrelsen, 551 83 JÖNKÖPING
Sune Hansson, Grönfjäll 117, 923 95 Kittelfjäll (Hacksjö 1:48)
Svannäs viltvårdsområde, Haldo Nystedt, Vinliden 16, 921 93 Lycksele
Vapsten, Lars Anders Ågren, Box 107, 920 64 TÄRNABY
Vattenfall eldistribution, RU 2560, 169 92 STOCKHOLM
Vilhelmina kommun, 912 81 VILHELMINA
Vilhelmina norra, c/o Jonas Stinnerbom, Slingan 45, 923 94 DIKANÄS

Naturresevat Stöttingfjället

Vilhelmina och Lycksele kommuner
Västerbottens län

Tillhör beslut med
dnr 511-6917-2011

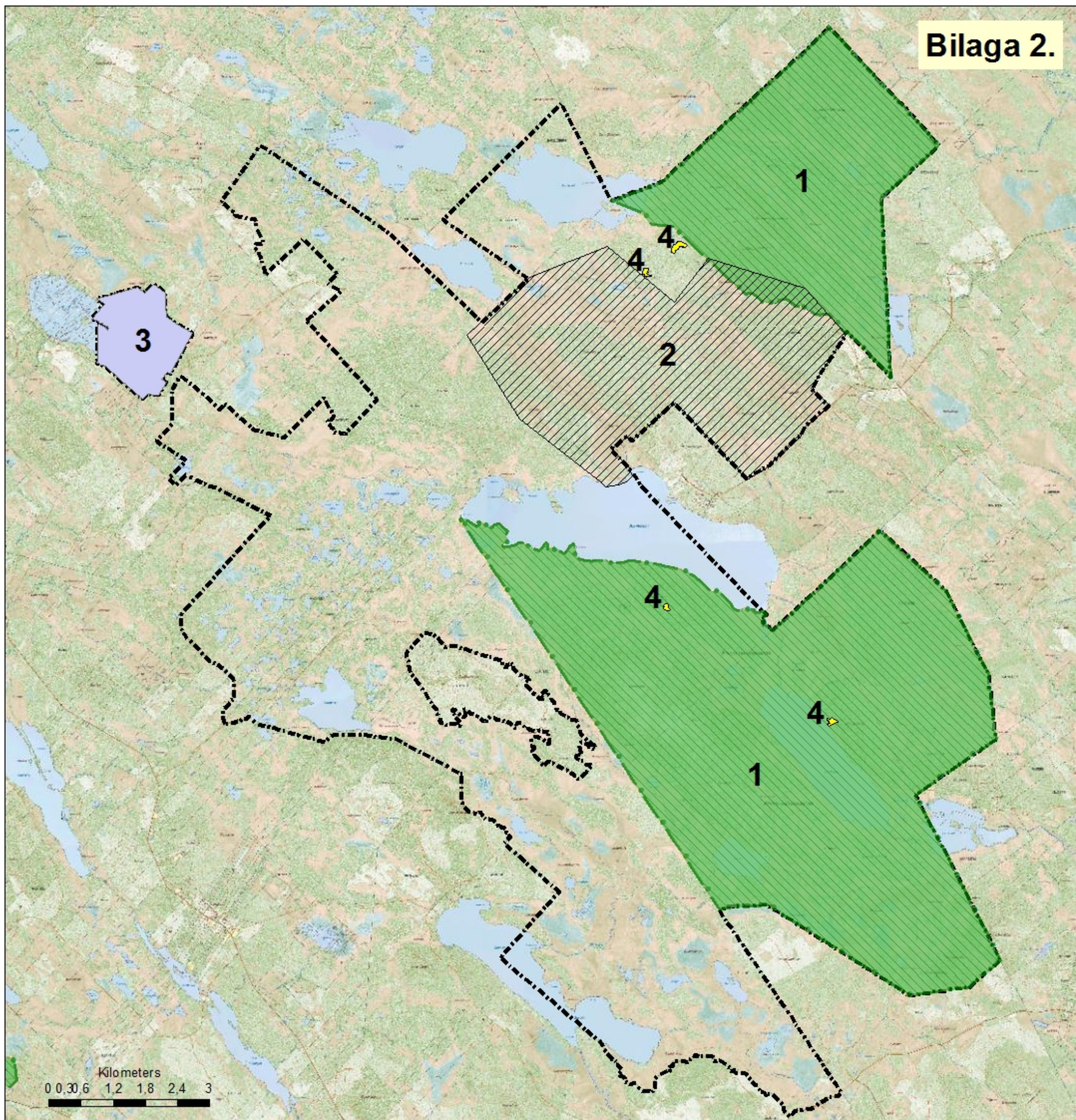
Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Naturreservat Stöttingfjället

Vilhelmina och Lycksele kommuner
Västerbottens län

Tillhör beslut med
dnr 511-6917-2011

Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

1. Förbud mot att jaga annat än älg

2. Hydrologisk återställning

3. Myrslätter

4. Hävdmiljöer

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3. till "Beslut om Stötting- **Skötselplan**
fjällets NR i Vilhelmina och
Lycksele kommuner".

2015-12-14

Diarienummer

511-6917-2011

1(21)

SKÖTSELPLAN FÖR STÖTTINGFJÄLLETS NATURRESERVAT I VILHELMINA OCH LYCKSELE KOMMUNER

Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Länsstyrelsen i Västerbotten

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Reservatets helhetsvärden i form av ett stort sammanhängande naturlandskap av vildmarkskaraktär, ett ekosystem med skogar, myrar, sjöar, bäckar och tjärnar med därtill hörande strukturer och processer ska vårdas och bevaras i orört tillstånd. De boreala, ur- och naturskogsartade, grandominerade skogarna som delvis är brandpåverkade och delvis har ett stort inslag av björk ska vårdas och bevaras. Likaså ska de mycket värdefulla, stora, sammanhängande och naturliga våtmarkerna vårdas och bevaras. I området förekommande Natura 2000-naturtyper ska bidra till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Livsmiljöer i form av dikespåverkade myrar ska kunna återställas, främmande trädslag ska tas bort och marken tillåtas koloniseras på naturlig väg och därefter bevaras i ett gynnsamt tillstånd.

Bevara biologisk mångfald

I naturreservatet förekommande Natura 2000-arter samt övriga livsmiljöer med sina naturligt förekommande växter och djur ska bevaras i ett gynnsamt tillstånd. Genom bevarandet säkerställs livsmiljöer för de arter som är beroende av dessa ekosystem.

Behov av områden för friluftslivet

Syftet är också att friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet. Besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

Förvaltningsinriktning

Naturvårdsförvaltningens huvudsakliga inriktning ska vara fri utveckling där naturliga processer, såsom stormfällning, extrema klimatförhållanden, översvämning, skogsbrand samt svampars och insekters nedbrytning av ved med mera tillåts fortgå ostört. Därutöver ska det finnas möjlighet till naturvårdsbränning för att upprätthålla ett brandpåverkat ekosystem med därtill hörande successioner. Slåtter kan tillåtas på tidigare slåtrade myrar och äldre bosättningar får hållas öppna. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

2. Beskrivning av naturreservatet

Här följer utöver administrativa data en sammanfattande och en mer utförlig beskrivning av området samt uppgifter om Natura 2000 och naturtypsindelningen.

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Stöttingfjället
Nummer	2402060 (Alsberget)
NVR-id:	2001623 (avser Alsberget)

Natura 2000, områdeskod:	SE0810051, SE0810360, SE0810433, SE0810434, SE0810503.
Kommun	Vilhelmina och Lycksele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Stöttingfjället ligger 35 km O Vilhelmina, ekokarta 22H 1-5gh, 3-5f, 4e mittkoordinat: 620500, 7167000 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregionen med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Värdetrakt (enligt Skogs- skyddsstrategin, 2005)	Nr:10 Stöttingfjället
Gräns	Se beslutscharta, bilaga 1 till beslutet.
Markägare/Ägarkategori	Staten och enskilda
Fastigheter	Hörnan 1:5, Norrvik 1:10, 1:12, 1:13, 1:14, 1:32, Baksjöberg 1:3, Järvsjö 2:46, 3:2(intrång), Hacksjö 1:23(intrång), 1:24(intrång), 1:31(intrång), 1:33(intrång), 1:48(intrång), S:12, S:20 Vilhelmina kommun, Rönnliden 1:1 och Alpliden 1:1 Lycksele kommun.
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	16 463 hektar
Skyddad areal produktiv skog (enligt KNAS)	8 069 ha (enligt KNAS, varav 3 900 ha inom de befintliga reservaten Alsberget och Arasjö)

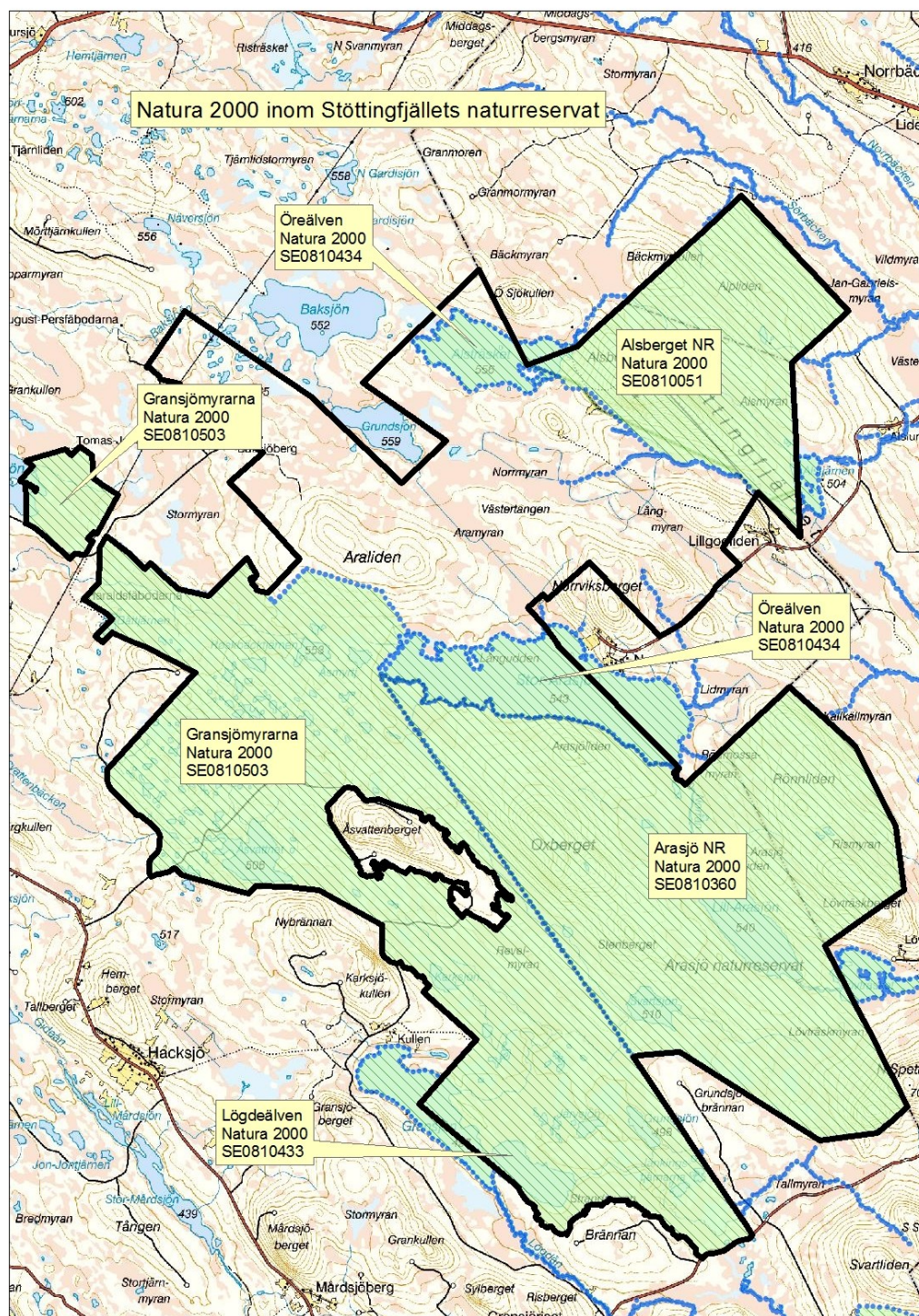
2.2 Naturtypsindelning

Kod	Naturtyp	Areal (ha)
109	diken	6
126, 127, 3260, 3999	vattendrag	14
3100, 3900	sjöar	1386
3160	myrsjöar	257
4060	alpina hedar	99
6000	gräsmarker, (ä. bosättn/röjning)	7
6960	öppen icke natura-naturtyp	10
7140, 7141, 7830,	öppna mossar och kärr	3825
7160, 7810, 7820	källor o källkärr	92
7310	aapamyr	1904
7999	våtmark icke natura-naturtyp	656
9010, 9006	tajga	6977
9040	fjällbjörkskog	79
9740, 9841, 9843	skogbevuxen myr	282
9900, 9810, 9903, 9925	icke natura-skog (huvudsakligen plant- och ungsogor)	879

Naturtypsindelning enligt NNK, Natura-naturtypskartering.

2.3 Natura 2000

Stora delar av reservatet är skyddat inom Natura 2000, EU:s nätverk av skyddade områden, se karta på nästa sida. Stöttingfjällets naturreservat konstitueras

av flera SAC-områden med utpekade naturtyper enligt habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/ EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) samt SPA-områden (EU:s fågeldirektiv 2009/147/EG). Följande SAC-områden ingår helt eller delvis: Alsberget SE0810051 (även SPA), Arasjö SE0810360, Gransjömyrarna SE0810503 (även SPA), Öreälven SE0810434, Lögdeälven SE0810433.

Syftet med Natura 2000-områdena är att bevara och återställa gynnsamt tillstånd för de prioriterade bevarandevärden som anges nedan. Området ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande habitat och arter. Bevarandesyftet utgår från 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

2.3.1 Utpekade naturtyper och känslighet för förändring

Åtta naturtyper inom reservatet är utpekade i EU:s habitatdirektiv, se tabell nedan. De naturtyper som har ett särskilt prioriterat bevarandevärde inom naturreservatet är aapamyrar och tajga. Klimatförändringar som påverkar igenväxningstakt och artsammansättning kan vara ett generellt hot mot samtliga naturtyper, men i synnerhet mot naturtypen alpina hedar (4060). I övrigt är de utpekade naturtyperna känsliga för hydrologisk påverkan, t ex dämning eller markavvattning, körning med tunga maskiner etc. Skogstyperna är känsliga för olika typer av skogsbruksåtgärder, t ex avverkning.

Naturtyp nr	Naturtyp, namn	Areal (ha)
3160	Myrsjöar	171
3260	Mindre vattendrag	11
4060	Alpina hedar	100
6450	Svämängar	3
7140	Öppna mossar och kärr	265
7310	Aapamyrar	4970
9010	Tajga	5060
9740 (91D0)	Skogbevuxen myr	60

Aapamyrarna kan i sin tur delas in i undertyper enligt följande:

SAC-område	3160	7140	7160	9740 (91D0)
Gransjömyrarna	55	2750	70	60
Arasjö	13	1482	5	100
Alsberget	1	425	0	14
Totalt Stöttingfjället	69	4657	75	174

Utpekade arter enligt art-och habitatdirektivet

Bredkantad dykare, lappranunkel och käppkrokmossa, myrbräcka.

Utpekade arter enligt fågeldirektivet som förekommer i reservatet

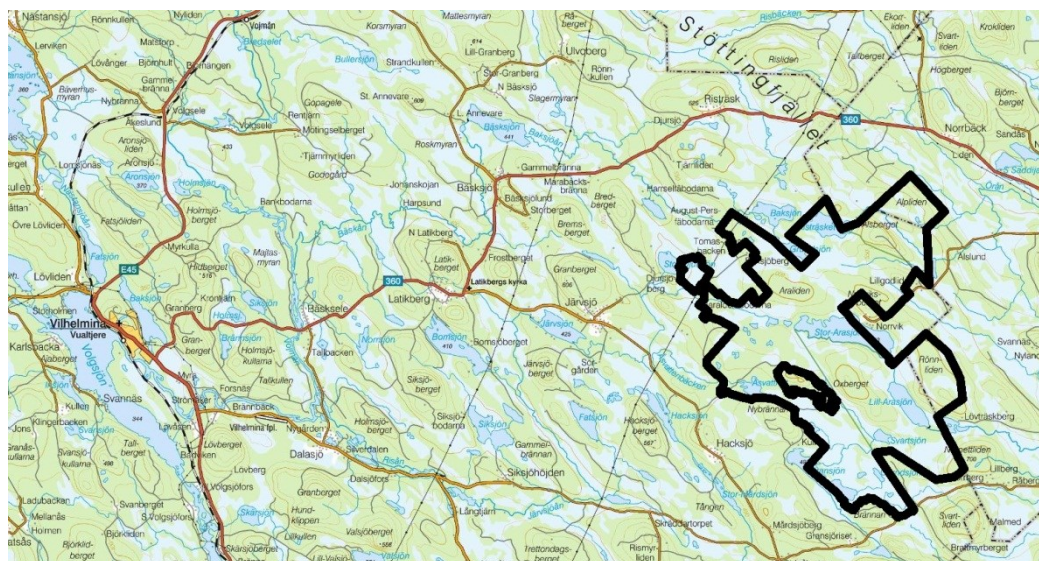
blå kärrhök, brushane, dvärgmå, fiskgjuse, grönbena, jorduggla, järpe, ljungpipare, orre, pärluggla, silvertärna, spurvuggla, spillkråka, storlom, sångsvan, tjäder, trana, tretåig hackspett, törnskata.

2.3.2 Bevarandeplaner

Skötselplanen innehåller beskrivningar, mål och åtgärder i enlighet med 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och ersätter bevarandeplanerna för Natura 2000-områdena, fastställda 2005-08-11 av Länsstyrelsen enligt 17 § Förordningen om Områdesskydd (dnr: 511-5489-2005, 511-5493-2005 och 511-5496-2005).

2.4 Beskrivning av reservatet

Stöttingfjället ligger tre mil öster om Vilhelmina.

Översiktskarta, Stöttingfjällets naturreservat, läge i förhållande till Vilhelmina tätort.

2.4.1 Sammanfattande beskrivning

Stöttingfjället är namnet till trots inget fjällområde. Området beskrivs bättre som ett storkuperat högländ där vissa skogsberg övergår från granskog till fjällbjörkskog. Det finns även mindre delar som når över skogs/trädgränsen med alpin vegetation. Inom reservatet finns 6 toppar över 620 m ö h, varav 2 når över 700 m. Nedan bergen finns vidsträckta, flacka våtmarksområden i mosaik med granskogen som ibland har ett rikt inslag av glasbjörk. Därtill ska läggas fyra större och ett antal mellanstora sjöar samt närmare 200 myrsjöar. Vidare finns det ett stort antal bäckar och både Öreälven och Lögdeälven har delar av sina källflöden i reservatet.

Geologi

Berggrunden i reservatet domineras helt av porfyrisk granit av s.k. Revsundstyp som är karakteristisk för länets inland. Revsundsgranit ger vanligen upphov till näringsfattiga moräner. Inom reservatets norra del vid Alsträsket utgörs berggrunden av metagråvacka som annars är mer vanlig i länets kustområde. Nordost om och nedanför Alsberget, löper diabasgångar parallellt med berget och Sörbäcken. I anslutning till diabasgångarna finns förutsättningar för näringsrik morän och näringsrikt vatten.

Området ligger över HK, högsta kustlinjen. Jordarterna domineras av torv och morän, med tunt moräntäcke och berg i dagen inom de högsta delarna. Drumli-noida storformer, präglade av den dominerande isrörelseriktningen från nordväst, finns i form av Alsberget i norr samt Oxberget och Åsvattenberget i reservatets centrala del. Isälvsrännor med riktning mot öster finns söder om Alsberget. Från geovetenskapligt perspektiv är det särskilt intressant med de stora om-

råden med dödismorän av typen Veikimorän, som finns väster om Stor-Arasjön, norr om Åsvattnet och väster om Baksjön. Enligt SGU:s kartering är en moränmäktighet på 10-20 m vanlig inom området. Denna moräntyp kännetecknas av ett småkuperat landskap med moränplataer omgivna av små kanter samt många små rundade tjärnar och våtmarker som ligger på olika höjdnivåer, (SGU, jordartskarta 22 H Järvsjö). Veikimorän är en typ av dödismorän, alltså morän som avsatts av en ismassa som slutat röra sig, som i huvudsak finns i norra Sverige och i Kanada. Namnet kommer från en plats i Lappland, där denna moränform har beskrivits.

Myrarna

Gransjömyran är det största myrkomplexet inom Stöttingfjällets naturreservat. Vegetationen är mestadels fattig men intermediära myrar förekommer. Blomstermyran är botaniskt intressant med en av länets rikaste förekomster av myrbräcka och den sällsynta käppkrokmossan. Här förekommer också rikare källor och källpartier. Myrarna öster om Gransjön är utpräglade fattigmyrar med stora öppna kärr och välutbildade blandmyrar. De gölriska delarna är mycket högt klassade fågelmyrar. Mellan Åsvattnet och Stor-Arasjön utbreder sig ett vidsträckt mosaikområde, en dödismorän med mängder av småkärr, tjärnar och skogsmark. I den västra delen kring Roskbäcken, närmare Blomstermyran finns rikare partier och välutbildade järnockrakällor.

Skogarna

Skogen i reservatet ligger på mellan 500 och 670 m ö h och är nästan helt grandominerad med ett varierande inslag av björk. Till övervägande del är det fråga om grannaturskog som ofta är gruppställd och luckig. Det förekommer såväl bestånd med lång kontinuitet som s k granbrännor, naturlig granskog som till följd av brand saknar vissa strukturer som t ex rikligt med död ved. Det är genomgående gott om gamla träd, uppemot 200 år och däröver, samt torrträd medan frekvensen av lågor varierar från sparsamt till rikligt. Skogarna är mycket hänglavrika med främst man- och garnlav. Det är påtagligt att höjdläget och det kärva klimatet påverkar skogen. Förekomsten av björk ökar med altituden. Dessutom finns partier med glesa restbestånd efter äldre huggningar som idag har ett mycket stort björkinslag. En lång rad rödlistade arter är noterade i området.

Sjöarna, tjärnarna och bäckarna

Värt att notera är att reservatet finns i ett område av Stöttingfjällsplatån där fem stora huvudavrinningsområden möts. I västra delen är det Ångermanälven, i den östra delen Öreälven och i söder Lögdeälven. Längst i norr tangeras Umeälven och längst i söder missas precis Gideälven av reservatet. Det ingår 4 stora sjöar, helt eller delvis i reservatet, Stor-Arasjön, Lill-Arasjön, Gransjön och Alsträsket, därtill kommer de två mellanstora sjöarna Åsvattnet och Svartsjön. Till detta ska läggas närmare 200 myrsjöar av varierande storlek. Inalles täcker vatten cirka 10 % av reservatets yta.

Kulturspår

Myrarna i området innehåller många spår av ängsbruk och myrslätter. Framförallt Blomstermyran har slåttats långt fram i tiden och spåren består av sildiken,

lador och hässjor samt fåbodelämningar. Andra kulturspår utgörs av skogsbruk, här finns hela skalan med allt ifrån äldre hyggen till enstaka plockhuggningsstubbar i mycket svagt påverkade skogar. Två skogsbilvägar leder upp på Åsvattenberget. Det går en väg upp till Alsbergets topp där det finns anläggningar och master för telekommunikation. Dessutom finns en liten vägstump ifrån Baksjöberg som går in en dryg kilometer i reservatet. I övrigt är Stöttingfjället vägfri vildmark. Området är i viss utsträckning påverkat av flottningsepoken. Man har bland annat flottat från Åsvattnet och västerut i Åsvattenbäcken till Gideån. Norrån som avvattnar Ara-sjöarna har också reglerats för flottningsändamål. Omgivande byar Hacksjö, Järvsjö, Norrvik, Baksjöberg och Vinliden har naturligtvis haft ett inflytande i området. Det finns 4 äldre röjningar/bosättningar, 2 i Alsbergets flackare sydvästsluttning, 1 söder om Stor-Arasjön och 1 på Lill-Arasjöns östra strand. De utgör idag 1-2 hektar stora gräsklädda öppningar i granskogen. Därtill kommer några mindre kojor för jakt och fiske samt någon äldre huggarkoja. Enligt fornminnesregistret finns en gammal härd strax norr om Åsvattnet samt två renvallar, en mitt på östra stranden av Gransjön och en vid Svartsjön.

Arter

Här redovisas ett urval av de arter som påträffats vid fältbesök i området. Hotkategori enligt ”Rödlistade arter i Sverige 2015” Artdatabanken.

Lavar: knottrig blåslav(NT), liten sotlav(VU), lunglav(NT), skrovellav(NT), stiftgelélav(NT).

Svampar: doftticka(VU), gränsticka(NT), lappticka(VU), ostticka(VU), rosenticka(NT), rynkskinn(VU), stor aspticka(NT).

Mossor: käppkrokmossa(NT), liten hornflikmossa(VU), späd skorpionmossa, vedflikmossa(NT).

Fåglar: blå kärrhök(NT), brushane(VU), göktyta, havsörn(NT), jorduggla, kungsörn(NT), lappmes(VU), lavskrika, smålom(NT), sparvuggla, storspov(NT), svarthakedopping, sångsvan, sädgås(NT), tjäder, tretåig hackspett(NT), trana, dvärgmå, videsparv(VU).

Kärlväxter: grönyxne, klynnetåg, kärrfibbla, lappranunkel, liljekonvalj, myrbräcka(NT), myrstarr(EN), smaldunört, stormhatt, torta, trindstarr, tågstarr, ängsnycklar.

Däggdjur: brunbjörn(NT), järv(VU), lo(VU), utter(NT), varg(VU).

2.4.2 Beskrivning av delområden

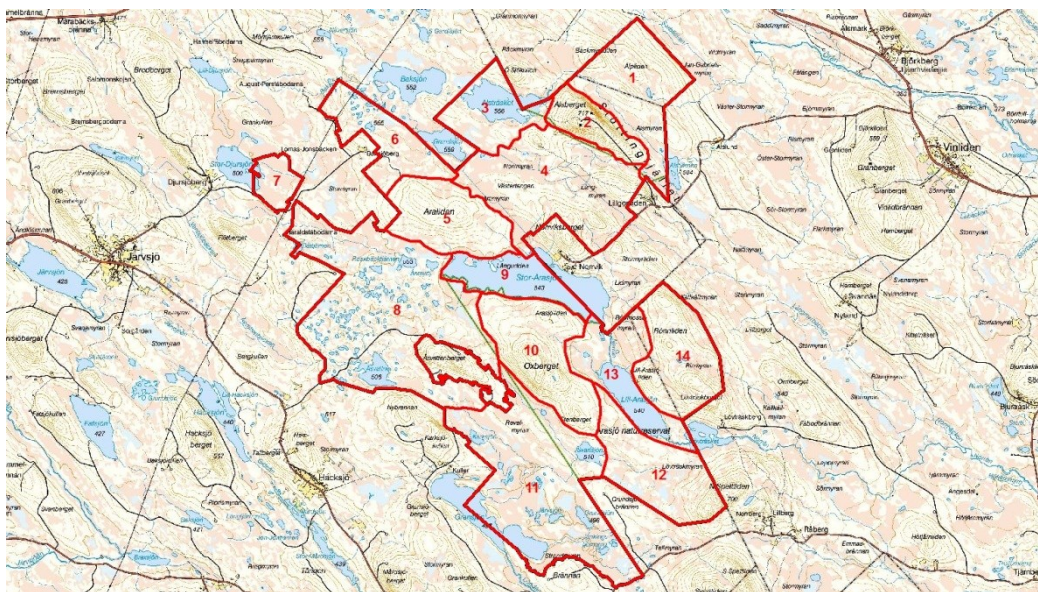
Stöttingfjällets naturreservat har delats in i ett antal delområden för att det ska vara möjligt att redogöra för området på ett hanterbart sätt, se karta på nästa sida.

1. Alpliden, Alsbäcken/Alsmyran, Gåstjärn

Delområdet består av tre markerade höjder med mellanliggande våtmarker och en flack nordostvänd sluttning samt Gåstjärnen. Här letar sig också Alsbäcken fram över Alsmyran (klass 2-myr enligt VMI) för att mynna i Alstjärnen längst i sydost. Vid Gåstjärnen ligger en privat fiskekoja.

Det är en mycket varierad skogs- myrmosaik med ömsom frisk granskog, sumpskog och en stor variation av våtmarkstyper. Tall förekommer nästan enbart i anslutning till våtmarkerna och många är kraftigt tjäderbetade. Inom det ur-

sprungliga domänreservatet, Alpliden, som avsattes redan 1938, saknas spår av skogsbruk helt och skogen är genomgående urskogsartad och mycket imponerande med upp till 400 år gamla granar. Området har med stor sannolikhet brunnit någon gång i tiden men det är länge sedan nu. Mycket få reservat i inlandet saknar spår av skogsbruk vilket gör Alplidens skogar särskilt unika. Arter som noterats är bland annat ostticka, lappticka, rynkskinn, gränsticka, rosenticka, liten sotlav och liten hornfliksmossa.

Delområdesindelning av Stöttingfjällets naturreservat

2. Alsberget

Alsberget är högst i länet nedanför fjällen med sina två toppar på 712 och 717 m ö h. Mot söder och nordost finns mycket branta partier. Det går en väg upp till toppen och däruppe finns master för tele/radio-kommunikation.

Alsbergets högsta punkt erbjuder en fantastisk utsikt över de enorma vidderna av skog och myr som finns på Stöttingfjället. Toppartiet ligger ovan barrskogsgränsen och här växer den östligaste belägna fjällbjörkskogen i länet. Knotiga lågvuxna fjällbjörkar, spridda rönnar och grupper av korta vridna granar kämpar här hårt mot det bistra klimatet. De få granar som lyckats etablera sig förökar sig i första hand genom rotsläande grenar. Hela berget utgör en brandsuccession efter en bränna från 1830-talet.

Uppe på berget växer kärlväxten klynnetåg, vilken normalt förekommer i rena fjällmiljöer. I södra delen av den nordostvända sluttningen växer bl a liljekonvalj, fjällbräken i stora bestånd, nordligt lundbräken, ekbräken, hultbräken, harsyra, hallon och stenbär vilket antyder en relativt rik växtlokal. I Alsbergets sydsluttning påträffas arter som grönyxne och liljekonvalj. När terrängen flackar ut på sydsidan reser sig en produktiv, starkt urskogsartad granskog med stor förekomst av död ved. Här finns flera rika dråg och fältskiktet är frodigt med högorter som stormhatt, majbräken, kärrfibbla, älgört, torta, hässlebrodd, ormbär, hägg samt höga ormbunkar och mycket mer. Det förekommer dock brandspår i form av kolade stubbar i denna del.

3. Alsträsket, Grundsjömyran

Ett relativt flackt delområde som domineras av Alsträsket. Myrarna är av tämligen ordinär typ och inte högt klassade i våtmarksinventeringen. Granskogen som bildar mosaik med myrarna är gles och mager. Det är en typisk Stöttingfjällsk grannaturskog med inslag av låga glasbjörkar i buketter. Skogen är påverkad av tidigare plockhuggning, men hyser en naturlig struktur med skiktning, diameter-spridning och ett varierande inslag av död ved.

4. Norrvik, Norrmyran, Aramyran, Långmyran, Vitstarrmyran

”Kontrakt: Sedan Kungl. Maj:t den 17 december 1909 i och för utdikning af frostförande marker inom Norrviks by i Lycksele och Vilhelmina socknar, Västerbottens län enligt af e. Landtbruksingenjören H Wikström upprättad af Kungl. Maj:t fastställd plan med därtill hörande kostnadsförslag i nåder beviljat ett anslag utan återbetalningsskyldighet af Sextiosjutusenfemhundra (67500:-) kronor, att utgå från norrländska afdikningsanslaget för år 1910...”

Förslag till utdikning av frostförande marker i Norrvik upprättades 1906.

Torvdjup ringa, från 0,3 m till 4 m som mest. Oförmultnad torv på sten och grusbotten. Dikningsföretaget omfattade 119 s k kanaler med ett dikesdjup på mellan 0,8 och 1,8 meter, bredden vanligen 2,3 m, men det kunde vara så brett som 3,9 meter och i botten genomgående 0,3 meter. Dessa 119 kanaler omfattar en sammanlagd dikeslängd av inte mindre än 10 mil 2 km och 678 meter. Beräknad kostnad för hela företaget var 150 000 kr vilket prutades med 10 % till 135 000 kr av det fick man hälften i bidrag av Staten 67 500 kr. Arbetet beräknades ta sex år att genomföra med start 1909. Slutbesiktning genomfördes dock redan 1914 och den sammanlagda kostnaden belöpte då till 157 459 kronor och 86 öre.

”Försumpningen av området förorsakas av det från angränsande höjder nedrinnande dag- och grundvattnet samt därigenom att avlopp för vattnets behöriga avledande saknas”. Man talar om vattenskadade marker som: ”hava till odling mindre lämpliga jordmån.” Det främsta ändamålet med torrläggningen var att minska frostländigheten för omgivande bygd och särskilt för omkring 100 hektar odlad eller till odling tjänlig mark. Enligt ägobeskrivningen består det vattenskadade området av 1506,80 hektar. Mo och Domsjö Aktiebolag var markägare och de som ansökte om dikningsföretaget och pengarna.

Det här delområdet karakteriseras helt av det omfattande dikessystemet som täcker i stort sett alla våtmarker inom avgränsningen, de sträcker sig även in i skogen på flera ställen. Dikena är anlagda i ett kasslerlikande rutsystem med vanligen 100 meters och ibland 200 meters sida. Starkt påverkade miljöer som kan komma ifråga för restaurering. Samtidigt är detta ett kulturhistoriskt monument över den tidens syn på naturen.

Norrviksberget som sträcker sig in i reservatet från byn Norrvik i sydost är hårt påverkat av äldre huggningar. De mest påverkade delarna ligger dock utanför

reservatet. Granskogen på bergets nord- och ostsluttningar är starkt luckig och innehåller en hel del blädningsstubbar. Den äldsta generationen granar som är cirka 200 år för en tynande tillvaro.

Inom delområdet finns dessutom två gamla bosättningar, Kullen (ca 1,5 ha) och Alsberg (ca 2 ha) som troligen daterar sig tillbaka till tiden för dikesgrävningen. De framträder idag som två gräsrika öppningar i granskogen. Här finns fortfarande växtlighet som visar på tidigare hävd, såsom liten blåklocka, prästkrage och fyrkantig johannesört. Det syns ännu rester av flera husgrunder. Hela röjningen håller sakta men säkert på att återtas av naturen. Det är osäkert när de övergavs, men gissningsvis omkring 1950?

5. *Araliden*

Delområdet består huvudsakligen av berget Araliden, som är täckt med en grandominerad naturskog med ett relativt stort inslag av löv. Araliden uppvisar en av reservatets bästa och mest genuina grannaturskogar tillsammans med Alpliden (delområde 1). Den finaste granskogen återfinns i nordvästsluttningen av Araliden samt nedanför denna. I de övre delarna står en gammal, gles, höghöjds-skog där det är allmänt till rikligt med 150–250-åriga granar. Vissa är upp emot 300-400 år gamla. Träden är ofta toppbrutna, ibland lutande och tvåtoppiga. Vissa granar är förvånansvärt rotgrova och storvuxna. Lövinslaget är stort, och utgörs främst av björk men sälg, asp och rönn förekommer också. Den döda veden är allmänt förekommande och fläckvis finns rikliga mängder. Den består främst av både torrträd och lågor av gran men även av björk. I hela delområdet är det gott om vedsvampar och rikligt med garnlav. Den mänskliga påverkan är ringa men syns här och var i form av gamla överväxta stubbar.

Vid inventering har bland annat följande arter påträffats i delområdet (Hotkategorier inom parentes enligt ”Rödlistade arter i Sverige 2015” från Artdatabanken): tretåig hackspett (NT), lavskrika, tjäder, orre, järpe, dalripa, bändelkorsnäbb, storlom, skogslämmel, rosenticka (NT), harticka (NT), gränsticka (NT), rynkskinn (VU), doftskinn (NT), lappticka (VU), gammelgranskål (NT), kötticka (NT), tickmussling, trådticka, blodticka, vedflikmossa (NT), liten sotlav (VU), rödbrun blekspik (NT), skrovellav (NT), lunglav (NT), kolflarnlav (NT), trädbasdynlav, stuplav, luddlav, bårdlav, skinnlav, vitmossav, brunpudrad nållav.

6. *Baksjöberg*

Här dominerar stora våtmarksområden med ett 20-tal större och mindre tjärnar av dödismorän-typ. Våtmarksinventeringen beskriver myrkomplexet som slutande åt NO, 550-610 m ö h. Det avvattnas via Baksjöbäcken till Vojmån. Växtligheten utgörs av fattig kärrvegetation med tuvull, flaskstarr, norrlandsstarr samt klotstarrsamhällen med inslag av gran och björk. På de flacka myrarna finns spår och rester av hässjor.

Skogen i delområdet är helt grandominerad. Det är en gammal granskog delvis märkt av klimatet och den relativt höga höjden. Skogen är välskiktad med större och mindre luckor. Beståndsåldern är 130-160 år, men det förekommer även allmänt med äldre träd upp till cirka 250 år, framförallt kring myrarna. Lövinsla-

get är stort och utgörs främst av björk. Den döda veden är allmänt till fläckvis rikligt förekommande. Kring myrarna finns mycket torrträd, annars är det mestadels lågor. Lågorna är av både björk och gran och det finns både färska och gamla och många av granlågorna är riktigt grova. Vedsvampar förekommer allmänt och garnlav finns i rikliga mängder. Den mänskliga påverkan syns i form av gamla stubbar men är av mycket ringa omfattning.

7. Blomstermyran

Våtmarksinventeringen berättar bland annat följande: Blomstermyran hör till Järvsjöåns tillrinningsområde. Kärret har högt grundvattenstånd och elektrolyt-rikt vatten med förekomst av järnockrakärr. Det sluttar svagt ner mot Stor-Djursjön, 500 m ö h. Myrbräcka är rikligt förekommande i större delen av kärret dock främst i de lite torrare delarna intill vägen. Trindstarr, sumparv och madrör följer i dess spår samt kärrsälting som är mer vanlig västerut. Dessutom har myrstarr noterats på ett par platser. Kärret översilas av den slingrande Blomsterbäcken. Myren slåtrades av Baksjö gård fram till början av 1960-talet. Hässjester står kvar och spår av skildiken syns (bäst i flygbild). Blomstermyran är botaniskt mycket intressant. Den sällsynta käppkrokmossan är rikligt förekommande och myrbräckan har en av sina rikligaste förekomster inom länet. Vägen i syd och ost bröts 1973. Det finns en fåbodlämning i området.

8. Hacksjö dödismorän, Åsvattnet

Våtmarksinventeringen beskriver norra delen av delområdet som ett mosaikartat myrkomplex beläget 510-540 m ö h. Roskbäcken avvattnar området till Järvsjöån. Stora plana kärr med fattig vegetation i den norra delen. Inslag av lite bättre mark och rikkärrsmiljöer förekommer i anslutning till källor. I västra delen söder om Roskbäcken finns flera järnockrakällor och källkupoler med bl a myrbräcka, dvärgmåra och gyllenmossa.

Kärnområdet utgörs av ca 2000 hektar dödismoränlandskap. Hundratals små myrar och tjärnar ligger spridda bland moränkullarna, som ställvis är av Rogen-typ. Hela området sluttar svagt ner mot Åsvattnet. De flesta myrytorna är 1-5 ha och är till största delen öppna. Tjárnarna saknar övervattenvegetation eller har endast en smal starrbård. Vegetationen är fattig. Området är sedan gammalt känt som en stor ruggningslokal för sädgås. Myrfågelinventeringen från 1986 rapporterar bland annat salskrake, storlom och trana. Flera vintervägar som följer våtmarkerna har dragits genom området i övrigt är påverkansgraden låg.

För den östra delen av delområdet vittnar våtmarksinventeringen om följande; ett myrkomplex som är beläget på vattendelaren mellan Öre- och Lögde älv, 530-570 m ö h. Växtligheten består av fattig kärrvegetation där flaskstarr dominerar. Det finns ett djupt slukhål som övergår i en underjordisk bäck. I gransumpskogen utmed vattendragen i söder är lappranunkel vanlig. Hässjestörrar förekommer på öppna kärrytor. Ruggningslokal för sädgås på våtmarken närmast Stor-Arasjön.

Skogen i dödismorän-området är som helhet grandominerad naturskog med ett varierande björkinslag. Det är relativt produktiv skogsmark och bestånden är

skiktade och tidvis luckiga. Påverkansgraden varierar dock en hel del, från björkdominerade hyggen till fullskiktade granurskogar. Det finns rikligt med garnlav och det är inte ovanligt med bålar uppemot 60-70 cm. På många håll syns spår av tretåig hackspett. Förekomsten av död ved varierar även den från sparsamt till rikligt beroende på beståndets historik. Här finns också fina lövskogsmiljöer med stora grova björkar samt högstubbar av björk. Vidare är det i delar rikligt med grov sälj med ymnig påväxt av lunglav och skrovellav samt stup- och bårdlav. Det förekommer även enstaka stora aspar med rikligt med skinnlav samt trädformiga rönnar. Lunglav uppträder också på rönn, asp och björk.

Mitt i skogen ligger Sädgåssjön, där noterades ca 40 ruggande sädgäss. Det var rikligt med spår, betat kallgräs och mycket skit på omgivande myrar. En gammal huggarkoja hittades strax väster om Sädgåssjön. Den var cirka 8 x 3 meter och uppdelad i två sektioner. Timrad av gran, tätad med mossa, men det fanns sågade plankor och det var spikat i delar. Sannolikt passar kojan in i den tidsbestämning som gjordes av avverkningarna på SCA-marken på andra sidan vägen, där man ser en tydlig tillväxtreaktion 1933!

Vid inventering har bland annat följande arter påträffats i delområdet (Hotkategori enligt ”Rödlistade arter i Sverige 2015” Gärdenfors m fl. inom parentes): rosenticka (NT), harticka (NT), gränstikka (NT), rynkskinn (VU), doftskinn (NT), lappticka (VU), gammelgranskål (NT), kötticka (NT), ostticka (VU), stjärntagging (NT), ullticka (NT), trådticka.

Kulturspår finns i form av är en härd belägen strax norr om Åsvattnet enligt fornminnesregistret. Mellan vägen och Åsvattnet strax öster om utloppet från Dammtjärnen ligger en mindre koja, som är belägen på en mindre samfällighet.

9. Stor-Arasjön

Stor-Arasjön är en av länets mest välundersökta sjöar. Den ingår i övervakningsprogrammet Nationell Miljöövervakning Trendsjöar. Här har det provtagits vattenkemi 4 ggr/år sedan 1983 och bottenfauna + växtplankton årligen sen 1995. Den nätprovfiskas också vart 6:e år, se nedan. Alla resultat (utom möjligen fisket) tyder på god-hög status, lågt påverkanstryck och nära referensförhållanden.

Fisksamhället i sjön består främst av abborre och sik. Dessutom finns glesa bestånd av mört, gädda och lake. Mört fångas inte varje år i provfisket. Historiskt har sjöns fisksamhälle bestått av abborre, mört, gädda och lake. Under trettio-talet planterades sik in och har sen dess etablerat sig och bildat ett reproducerande bestånd.

Stor-Arasjön

År Fiskarter (A = Abborre, M = Mört, G = Gädda, L = Lake, S = Sik)

1896 A M G intervju

1932 A M G L arkiv

1936 A M G L arkiv

1937 S inplantering

1945 S sportfiske

2001 A G L S nätprovfiske
2004 A M G L S nätprovfiske
2005 A G S sportfiske
2009 A M G L S nätprovfiske

Sjön är endast provfiskad åren 2001, 2004 och 2009 av FiV/SLU. Övriga data kommer från Umeå Universitet EMG (Göran Englund).

Sjöns buffringsförmåga är varierande men god. Lägsta pH varierar också kraftigt mellan åren men har som lägst varit nere på ungefär 6,2. Vattnet i sjön är relativt klart. Fisksamhället i sjön domineras antalsmässigt av abborre vid de grundare stränderna och av sik ute på öppet vatten. Numera är abborre och sik antalsmässigt lika. År 2001 och ännu år 2004 fanns det mer sik i sjön än abborre. Det är siken som minskat i antal. Abborren dominerar klart när det gäller biomassa, och bidrar till största delen till förändringarna i fångsten räknat som biomassa. Det finns gott om abborre ändå upp till strax under kilot. Den pelagiska siken domineras klart av småsik upp till 50 gram men det finns även ett mindre antal stor sik upp till som mest ungefär 1,2 kilo. Kombinationen av abborre och sik kan ge upphov till att båda arterna blir storvuxna. Både sik och abborre hade en stark föryngring ungefär år 2003. Mört, gädda och lake förekommer glest. Gäddans medelvikt är just under tre kilo. Lakens medelvikt är dryga kilot till halvtannat kilo.

10. Oxberget, Arasjöleden

Leif Kullman besökte det här delområdet 1980 och beskriver det som nr 19 Oxberget i sin rapport om Stöttingfjällets naturskogar: En svagt bläddad skog med spår av brand i form av kolade stubbar. De äldsta granarna är ca 150 år (1980) något Kullman menar är föryngring efter brand, vilket skulle innebära att skogen brann för ca 190-200 år sedan! Rutger Sernander besökte berget redan 1914 och fann tecken på att granskogen i de övre delarna brunnit. En äldre man i Norrvik uppger också att skogen på berget brunnit för längesedan och att återväxten där-efter varit dålig. Skogen utgörs på 600 meters höjd av enstaka låga tallar och en hel del buskformig rönn och asp. Från 635 meter och uppåt finns enstaka tallar och granar 2-3 m höga. Själva berget har en subalpin karaktär med bland annat ripbär och snölav. Sernanders markprofiler från 1914 visar på kol i marken vilket tolkas som att en björkskog täckt stora delar av platån men försvunnit efter brand. Granskogen i nord- och nordost-sluttningen är urskogsartad, riktigt gamla träd och rikligt med död ved. Floran är noggrant dokumenterad av Sernander 1914 (publ. 1922).

Uppe på själva berget Arasjöleden ligger en gammal röjning i skogen som heter Sjöleden (ca 1 ha). Sannolikt är den samtida med bosättningarna/röjningarna nedanför Alsberget i delområde 4, alternativt har detta fungerat som någon typ av fåbod? Det ska tilläggas att det finns en röjd/avverkad ruta rakt norr om Sjöleden, ner mot Stor-Arasjön. Där växer idag en helt björkdominerad skog med inslag av sälg och gran. Det syns också en hästväg som förbinder röjningen med Sjöleden.

11. Lögdeälvens källflöden - Gransjön och Svartsjön med angränsande våtmarker, Revelmyran, Karksjömyran, m fl

Våtmarksinventeringen vet att berätta att denna stora våtmark avvattnas via Gransjön till Lögdeälven, 498 m ö h. Det är ett mångformigt myrkomplex med en mosaik av olika myrtyper. Vegetationen är genomgående fattig och myrtyperna är främst av typerna strängblandmyr och strängflarkkärr. Dessutom finns flera stora blöta mjukmattekärr, ofta med ett glest fältskikt av starr och ängsull. Myrfågelinventeringen från 1986 berättar bland annat om; dvärgbeckasin, svartsnäppa, smalnäbbad simsnäppa. Myrkomplexet är en av de art- och individrikaste fågelmyrarna i länet. Vid inventering 2014 i perifera delar av delområdet noterades bl a följande arter: drillsnäppa, enkelbeckasin, gluttsnäppa, grönbena, gulärla, kricka, ljungpipare, småspov, storspov, svartsnäppa, tofsvipa, varfågel, vigg och myrsnäppa (som hör till områdets exklusiviteter). Gamla kulturspår i form av hässjerester finns till exempel i den sydöstra delen.

I den norra och centrala delen finns större sammanhängande partier med grannaturskog av god kvalitet. Men flera av de skogklädda fastmarksholmar som finns i delområdet, främst i den södra delen, är hårt påverkade av skogsbruk. De hyser idag en eländig glasbjörksföryngring av varierande gleshet, ibland med inslag av gran. Man kalavverkade för cirka 40-50 år sedan och lämnade därefter åt naturen att sköta återväxten. Det finns även en del färskare hyggen.

12. Lövträskmyrbrännan, Lövträskmyran, Norra Spettliden

Enligt våtmarksinventeringen ligger den här myren på vattendelaren mellan Lögdeälvens och Öreälvens tillrinningsområden. Stora öppna strängflarkkärr karakteriserar våtmarkerna i området. Mittimyran klättrar 80 höjdmeter upp på Norra Spettlidens västsluttning. Gran bildar ett glest trädskikt på delar av våtmarken. Lövträskmyrbäcken som mynnar i Svartsjön kantas av en granbjörksumpskog med stort antal torrträd. Myrfågelinventeringen berättar om brusshane, grönbena, svartsnäppa, ljungpipare och gluttsnäppa.

I sydöst ingår en del av Norra Spettliden som når 700 meter över havet. Ett granbeklätt berg som är påverkat av tidigare plock- och luckhuggningar.

13. Lill-Arasjön, Norrån med omland

Våtmarksinventeringen berättar att myren klättrar upp på Oxbergets nordostsluttning in i delområde 10. Myren har en höjdskillnad på ca 60 m, 540 – 600 m ö h. Den avvattnar till Norrån som mynnar i Lill-Arasjön och sen vidare till Öreälven. Vegetationstypen domineras av mjukmattekärr med fattiga växtsamhällen där flask- och trädstarr är de vanligaste arterna. Längs Norrån och i sjökanterna är vegetationen något artrikare. Det finns en vacker kalkkälla i de övre delarna av myren där man hittar bland annat kärrkrokmossa. En gammal körväg korsar myren med bro över Norrån. Vid starrkärret kring Oxbergstjärnen står det kvar hässjerester från svunna slättertider.

Vid Lill-Arasjöns östra strand finns en äldre bosättning/fäbodplats som heter Fridhem på fastighetskartan. Dessutom ligger det en enklare jaktkoja på en myrholme 700 m V om nordspetsen på Lill-Arasjön.

14. Rönnliden, Lövträskberget, Lill-Arasjöliden

Stöttingfjällets naturskogar Kullman nr 18 Lövträskberget vittnar om en endast svagt blåda granskog med kolade stubbar. Kullman menar att beståndet har utvecklats efter en brand omkring år 1850. Ortsbefolkningen berättar att Lövträskbergarna brände ner skogen för att den var för tät för bra ekorrtjakt. I översta granskogsbältet är granarna ofta 200-300 år och det är rikligt med död ved. Från 650 m ö h och upp till toppen dominerar björkskog av fjälltyp. Björkarna är 2-3 meter höga och ofta flerstammiga. Det förekommer även 2-3 m höga granar samt enstaka tallar. I fältskiktet växer blåbär, kråkbär och ljung. I nordostslutningen är skogen urskogsartad med gammal orörd granskog 200-300 år och rikligt med död ved. Här påträffades ett björnide enligt Bjärvall 1979.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 7 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötselområde (bilaga 1). För varje skötselområde redovisas ett bevarandemål vilket utgör en kvalitativ beskrivning som definierar ett gynnsamt bevarandetillstånd.

3.1 Skötselområde 1, skog med fri utveckling med möjlighet till naturvårdsbränning och återställning av hydrologin

Skötselområdet är mycket stort och omfattar i princip all skog i reservatet. Det består av skog som växlar från bestånd med sensuccessionsgransskogar och rikligt med död ved till delar med äldre hyggen och ungsskogar. Marken är till övervägande del frisk till fuktig och i fältskiktet dominerar blåbär. För mer detaljerade redogörelser hänvisas till de olika delområdesbeskrivningarna i föregående kapitel.

Bevarandemål för skötselområde 1

Skötselområdets skogar ska huvudsakligen präglas av naturliga processer så som stormfällningar, översvämningar, bränder, trädens åldrande och döende, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Skötselområdet ska i huvudsak utgöras av grandominerade, olikåldriga och luckiga skogar. I sena stadier kan skogen vara mer slutet och skiktad. Lövrika successioner i olika faser kan finnas inom området. Fältskiktet i skötselområdet ska till betydande andelar utgöras av blåbärsris. Skogens struktur och sammansättning är i delar påverkad av brand och branden kan ha en roll i områdets utveckling. Normalt hyser skogen betydande mängder död ved som bland annat erbjuder gynnsamma livsbetingelser för typiska vedlevande organismer. Typiska arter som är beroende av ostörda kontinuitetsmiljöer förekommer. Andelen tajga ska utgöra minst 5060 ha och på lång sikt 7800 ha.

Skötselåtgärder för skötselområde 1

Fri utveckling med möjlighet till naturvårdsbränning

Huvudprincipen är att skogen ska formas av naturliga processer. Det innebär i huvudsak frånvaro av mänskliga ingrepp. För att hålla vägar, stigar och rastplatser i stånd får träd och buskar avverkas i anslutning till dessa om behov uppstår. För att på sikt upprätthålla ett naturligt ekosystem ska det finnas möjlighet till naturvårdsbränning. Inom reservatet finns cirka 7800 ha skog, av dessa ska maximalt 10 % naturvårdsbrännas över en löpande 100-års period. Naturvårdsbränning ska i första hand förläggas till arronderings- och utvecklingsmarker. Det finns vissa delar som är mindre lämpliga för bränning på ganska sena successionsstadium och det gäller framför allt delområde 5, Araliden och delområde 1, Alpliden. Om en naturlig brand skulle uppstå ska den tillåtas löpa fritt där räddningstjänsten bedömer det möjligt utan risk för skada på annan fastighet eller anläggning.

Stängsling

Om en spirande föryngring efter en bränning (eller röjning av contorta) utgörs av ett stort lövuppslag, som bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt älgbete, ska möjligheten att bygga hägn övervägas och kunna utnyttjas.

Återställning av hydrologi

Perifera delar av skogen i anslutning till det hårt dikade myrarna i delområdena 4 och 5, mellan Alsberget och Araliden, är påverkade av dikning. I samband med en eventuell restaurering av de myrarna ska det vara möjligt att återställa hydrologin även i den angränsande skogen, se bilaga 1.

3.2 Skötselområde 2, skog med sanering av contorta

Skötselområdet utgörs av en perifer del planterad med contortatall. Området har kommit att ingå i reservatet på grund av arronderingsskäl. För den händelse att det finns andra ännu oupptäckta platser i reservatet, som är planterade eller hjälplanterade med contorta, så ska dessa också saneras. Naturtypen skiljer sig inte i övrigt från skötselområde 1. Därför ska det utgöra en del av skötselområde 1 efter fullbordad sanering.

Bevarandemål för skötselområde 2

Att all contorta varaktigt utrotas. När målet är uppnått gäller samma bevarandemål som för skötselområde 1.

Skötselåtgärder för skötselområde 2

All contorta ska avvecklas antingen genom röjning eller genom avverkning. Åtgärden bör följas upp efter fem år, för att kontrollera att inga träd missats och att det inte skett någon fröförökning.

3.3 Skötselområde 3, våtmarker med fri utveckling

Skötselområdet domineras av stora öppna myrar med en ostörd hydrologi som tillsammans med övriga myrtyper utgör dryga 30 % av reservatets areal. De trädbevuxna myrarna utgörs till största delen av övergångar från granskog till myr.

Bevarandemål för skötselområde 3

Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till. Våtmarkerna ska ha en intakt, naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder för skötselområde 3

Inga åtgärder.

3.4 Skötselområde 4, våtmarker med fri utveckling, men möjlighet till slåtter

Skötselområdet domineras av stora öppna starrmyrar med en svagt påverkad hydrologi. Blomstermyran har tidigare slåtrats, vilket hässjeresterna och andra kulturspår minner om. De trädbevuxna myrarna utgörs till största delen av övergångar från granskog till myr.

Bevarandemål för skötselområde 4

Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till, t ex stora öppna myrar. Våtmarkerna ska ha en intakt, naturlig hydrologi. Myrbräcka och käppkrok-mossa ska ha en fortsatt gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder för skötselområde 4

I huvudsak vidtas inga åtgärder, men myrslåtter kan vara en åtgärd för att motverka igenväxning/förbuskning av våtmarkerna och för att gynna en art som myrbräcka.

3.5 Skötselområde 5, våtmarker med möjlighet till restaurering

Skötselområdet karakteriseras helt av det omfattande dikessystemet, i delområde 4, som täcker i stort sett alla våtmarker inom avgränsningen, även mindre myrar inne i skogen. Därför ingår även anslutande skogsmark i skötselområdet. Dikena är anlagda i ett kasslerlikande rutsystem med vanligen 100 meters och ibland 200 meters sida. Dikeseffekten slår lite olika, ofta syns endast en trädrida längs dikena, men i en del fall sträcker sig dräneringseffekten in över stora tidigare öppna våtmarksytor. Det är framförallt björk som kommer i torrläggningens spår, men även en del gran. Hela dikesprojektet omfattar cirka 1500 ha våtmark, varav merparten inom reservatet. En restaurering av området är en stor och dyr åtgärd som inte har högsta prioritet, men om resurser finns är åtgärden viktig att genomföra, till dess får myrarna utvecklas fritt i likhet med skötselområde 3. Samtidigt ska man komma ihåg att detta är ett kulturhistoriskt monument över den tidens syn på naturen. Det finns dock dikade partier utanför reservatet som kan tjäna som minnesmärke om man skulle välja att restaurera hela skötselområdet.

Bevarandemål för skötselområde 5

Våtmarkerna ska ha en naturlig hydrologi efter återställningen och präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till. Efter en eventuell restaurering kan detta skötselområde föras till skötselområde 3 med fri utveckling.

Skötselåtgärder för skötselområde 5

Återställning av hydrologin genom igenläggning/-sättning av dikena och eventuellt avverkning av träd som kommit upp i spåren av dikningen på dikesvallar och torrlagda myrtytor.

3.6 Skötselområde 6, kulturhävda marker

Det finns 4 äldre röjningar, f d bosättningar inom reservatet, 2 i Alsbergets flackare sydvästsluttning, 1 söder om Stor-Arasjön och 1 på Lill-Arasjöns östra strand, se bilaga 1. De utgör idag 1-2 hektar stora gräsklädda öppningar i gran-skogen. Det finns ruiner och gamla husgrunder kvar på flera ställen. De öppna ytorna är på väg att växa igen med sly av björk och vide samt gran. De är dåligt eller inte alls inventerade på kärlväxter.

Bevarandemål för skötselområde 6

Målnalternativ 1. Skötselområdet ska hävdas/hållas öppet genom röjning och slåtter för att bevara en öppenmarksflora. Om det prioriteras inom förvaltningsramarna efter noggrannare inventeringar.

Målnalternativ 2. Skötselområdet lämna till fri utveckling och får återtas av tajgan och på sikt ingå i skötselområde 1.

Skötselåtgärder för skötselområde 6

Målnalternativ 1. Röjning och årlig slåtter av en eller flera av bosättningarna.

Målnalternativ 2. Inga åtgärder.

3.7 Skötselområde 7, sjöar, tjärnar och bäckar med fri utveckling

Skötselområdet består av 6 större sjöar som ingår helt eller delvis, knappt 200 mindre och flera större tjärnar samt ett antal kilometer bäckar med en sammanlagd vattenareal av ca 1600 ha.

Bevarandemål för skötselområde 7

Skötselområdets sjöar och tjärnar ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Skötselåtgärder för skötselområde 7

Inga åtgärder.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar, bilaga 2. Besöksfrekvensen till Stöttingfjällets naturreservat bedöms bli begränsad. Tillgängligheten är relativt god och reservatet kan nås via ett antal skogsbilvägar, varav flera utgör gräns och några till och med når en liten bit in i området.

4.1 Skötselområde för friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess

naturgivna förutsättningar i form av ett stort obrutet vildmarksområde. En vandrings slinga på cirka 3,5 km från Alsbergets topp och ner i sydväst sluttningen föreslås och kan anläggas om resurser finns, men har ej hög prioritet. Stigen är i vissa delar redan befintlig. Då den förväntade tillströmningen till reservatet bedöms bli begränsad finns inget behov av att anlägga parkeringsplatser. Det finns goda möjligheter att parkera längs skogsbilvägarna och på vändplatser. Totalt föreslås fyra skyltplatser, varav en lite större entréskylt uppe på Alsberget. Därtill tre skyltar av enklare slag. Dessutom är det öppet för att sätta upp enkla skyltar på lämpliga platser där skogsbilvägar möter reservatet. Vandrings slingan samt lämpliga platser för informationsskyltning redovisas i bilaga 2.

Mål för friluftsliv och anläggningar

Det ska finnas minst fyra väl underhållna informationsskyltar (1 större och 3 mindre) med en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten. En 3,5 km lång vandrings slinga på Alsberget under förutsättning att det prioriteras inom tillgängliga resurser.

Skötselåtgärder för friluftsliv och anläggningar

Montering av informationsskyltar. Anläggning av vandringsstig. En prioritering måste dock ske utifrån gällande ekonomiska ramar och med hänsyn till övriga insatser i länets skyddade områden.

5. Övriga anläggningar

Delområde 1- fiskestuga vid Gåstjärn.

Delområde 2 - master, byggnad samt kraftledning, vägen upp på berget, stigen ner till bosättningen samt ner till sjön, allt på Alsberget.

Delområde 3 – skoterled på norra stranden av Alsträsket.

Delområde 4 - två äldre bosättningar Kullen och Alsberg, röjd öppen igenväxande mark, husgrunder samt såklart det omfattande dikesprojektet (kulturminnesklassat).

Delområde 5 - delvis dikespåverkat samt aktiviteter ner mot sjön.

Delområde 6 - en kraftledning i nordvästra delen samt en relativt nybruten skogsbilväg i den södra delen.

Delområde 7 - igenväxande marker kring Ossiansfäbodarna, som främst består av husgrunder och inrasade slåtterlador. Skoterled diagonalt över myren fr sv-no.

Delområde 8 - skogsbilväg till Åsvattenberget, där bäcken passerar vägen finns ett båthus på östra sidan mot Åsvattnet. Diverse skoterleder.

Delområde 10 - röjd öppen igenväxande mark på Arasjöliden.

Delomr 13 - Lill-Arasjön och Norrån är nyttjad som flottled, här finns en bropassage över Norrån mellan Stor- och Lill-Arssjön, en mindre jaktkoja nordväst Lill-Arasjön.

Delområde 14 – röjd, öppen mark och ruiner av äldre bosättning på Lill-Arasjöns östra strand.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Observera zonering av jakt, endast älg får jagas i de gamla reservaten Arasjö och i Alsberget, se beslutsbilaga 2. Kraftledning i nordväst samt anläggningarna på Alsbergets topp.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 2	1
Naturvårdsbränning		3
Dikesrestaurering	Se bilaga 2	3
Anläggning av vandringsslinga	Se bilaga 2	3

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske vart annat år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas. Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

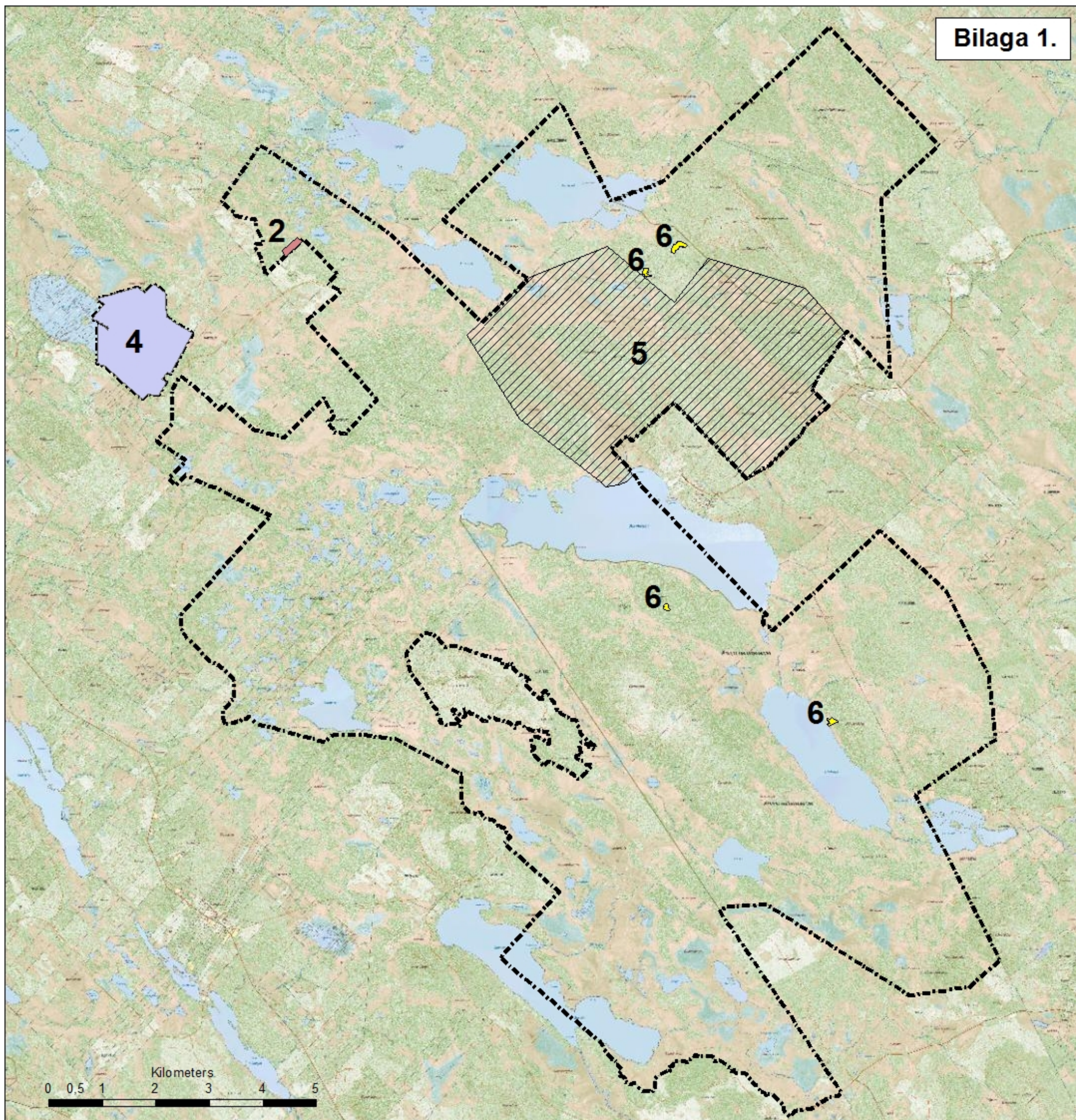
I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Även kostnaderna för åtgärderna ska noteras.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden, rapporterade habitat och enligt NNK:s indelning i naturtyper.

Bilagor:

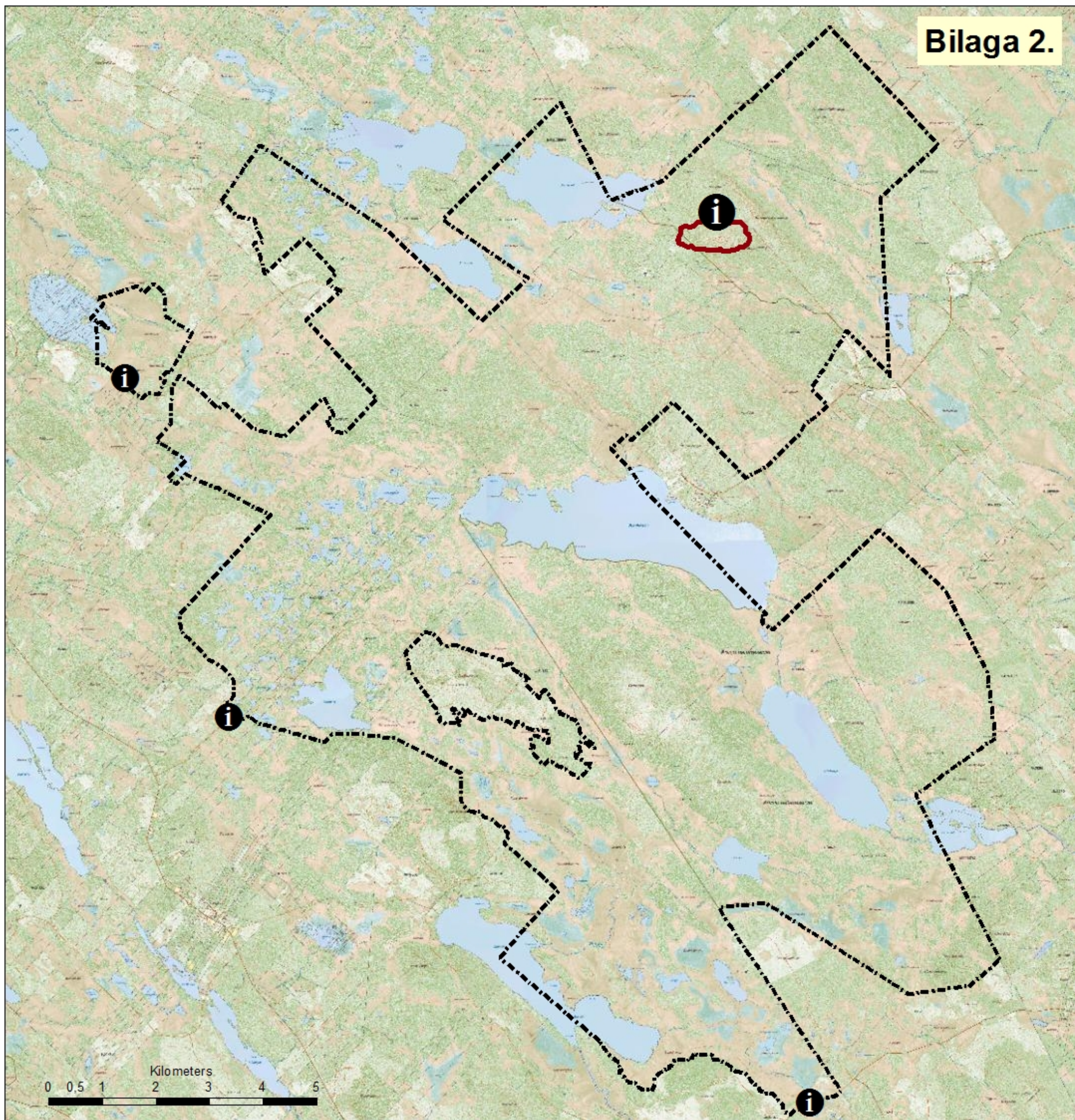
1. Skötselområden
2. Karta över informationsskyltarnas läge, mm

Bilaga 1 till Skötselplan för Stöttingfjällets naturreservat, dnr: 511-6917-2011

Skötselområden

- Skötselområde 2. Sanering av contorta
- Skötselområde 4. Möjlighet till myrslätter
- Skötselområde 5. Möjlighet till hydrologisk återställning
- Skötselområde 6. Möjlighet att hävda kulturmarker

Bilaga 2 till Skötselplan för Stöttingfjällets naturreservat, dnr: 511-6917-2011

- Förslag på vandringsslinga
- i** Entré med större infoskylt
- i** Mindre infoskyltar